ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 87 (8. 029) ◆ 1992 йил ◆ 4 май, душанба ◆ Нархи 1 сўм

В. Чкалов номидаги тайёрасозлик ишлаб чиқариш бирлашмасида айни вақтда тадбиркорлик билан иш тутилмоқда. Сабаби бозор иқтисодиёти туфайли юз бераётган хом ашё танқислиги бу ердаги мутахассисларни ҳам кўп ўйлантириб қўйди. Чунки биргина тайёранинг ўзига бир неча хил метал ишлатилади. Бу металлар эса собиқ Иттифоқнинг турли ҳудудларидан келтирилар эди. Эндиликда ўзаро тузилган меҳнат шартномаси асосида олинаётган кам миқдордаги хом ашёлардан корхона ишчи-хизматчилари оқилона фойдаланишмоқда. Шу билан бир қаторда сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга янада катта эътибор беришаётир.

СУРАТЛАРДА: (чапда) йиғув цехининг чилангари Сергей Коновалов шогирди Гостевга иш ўргатмоқда; йиғув цехининг бир кўриниши.

Рустам Шарипов суратлари.

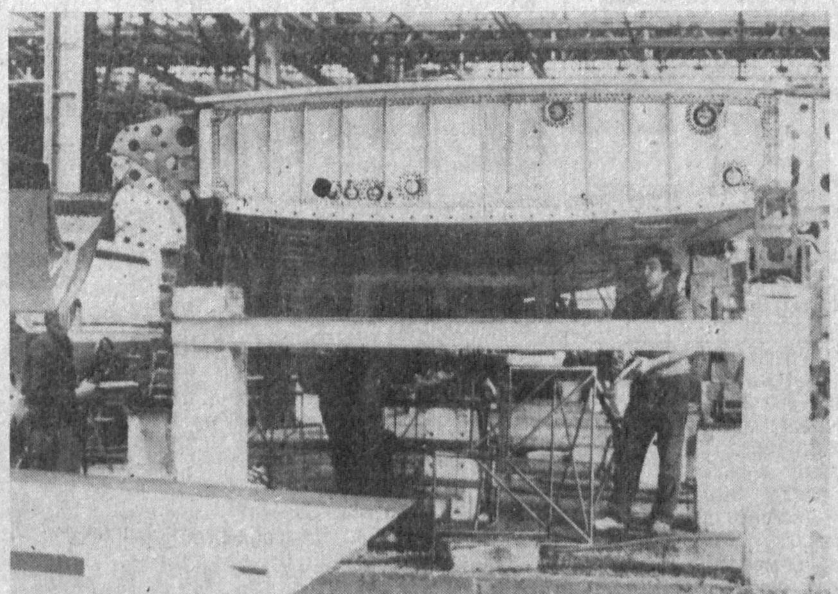

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

⊙ Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов Қашқадарё, Бухоро ва Жиззах вилоятларида бўлди. Унинг бошчилигидаги республика ҳукумати, айрим вазирлик ва идоралар раҳбарлари кучли ёмғир ва сел катта зарар кўрсатган хўжаликларда бўлдилар, табиий офат оқибатларини бартараф этиш юзасидан чора-тадбирлар белгиладилар.

⊙ Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони билан Евгений Сергеевич Темкин бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Давлат қурилиш ишлари комитетининг раиси вазифасидан озод қилинди.

⊙ Қарши шаҳрида янги ташкил этилаётган чой қадоқлаш фабрикасида ҳинд чойи ишлаб чиқариладиган бўлди. «Кашкадарьястрой» тресті Ҳиндистоннинг «Эверест» фирмасига бино ажратиб берди. Бу ерда чой қадоқлаш учун машина-ускуналар ўрнатилади.

⊙ Кучли ёмғир ва сел Тошкент вилояти кўпгина хўжаликларига ҳам зарар етказди. Айниқса Бекобод районида катта майдондаги қишлоқ хўжалик экинлари сел остида қолди. Табиий офат оқибатларини бартараф этиш учун шошилинч чоралар кўрилмоқда.

⊙ Қибрай районидаги Янги Тошкент консерва комбинатида мева-сабзавот шарбатлари учун 350 грамм маҳсулот кетадиган махсус тунука идишлар ишлаб чиқариш цехи ишга туширилди.

⊙ Олий лига футбол жамоалари ўртасида республика биринчилигининг саккизинчи турида «Пахтакор» «Орол»га 0:1 ҳисобида ютқазиб қўйди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

⊙ Олмаотада Беларусь, Қозоғистон, Қирғизистон, Россия, Тожикистон, Туркманистон, Ўзбекистон ва Украина давлат мулки комитетлари раҳбарларининг кенгаши бўлиб ўтди. Унда мулкни бошқариш, давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш масалаларида фаолиятни мувофиқлаштириб бориш учун ишчи гуруҳини тузишга қарор қилинди.

⊙ Россия халқ таълими вазирлиги хусусий мактаблар очишга рухсат берадиган низом қабул қилди. Аммо бу ҳужжат ҳали Россия ҳукумати томонидан тасдиқланиши керак.

⊙ Одессада Қора денгиз тақдири юзасидан Россия билан Украина ўртасида ўтказилган музокараларда узил-кесил қарорга келинмади. Шунинг учун май ойининг иккинчи ярмида бу давлатлар ўртасида ушбу масала юзасидан иккинчи учрашувни ўтказишга келишилди.

⊙ Беларусда корхоналарни давлат тасарруфидан чиқариш жараёни бошланди. Республика Олий Кенгашининг иқтисодий ислоҳотлар бўйича комиссиясининг раиси Леонид Козик давлат тасарруфидан чиқарилган 39 та корхона раҳбарига шу хусусдаги гувоҳномаларни топширди. Халқ жамоалари деб номланган ушбу корхоналарда ҳозирнинг ўзида 30 мингдан кўпроқ киши ишлаяпти.

⊙ Франция фирмаларидан бирида шу йилнинг май ойида Грузия фуқаролари учун 1 миллионга яқин паспорт ва 5 миллионга фуқаро шахси гувоҳномаси тайёрланади. Грузия Давлат кенгашида бўлиб ўтган кескин баҳслардан сўнг фақат хорижга бориш учун бериладиган паспортларда фуқаро миллатини кўрсатмасликка қарор қилинди.

⊙ Москвада кўча ва майдонлар номларини ўзгартириш авж олди. 1 май арафасида 40 га яқин кўча ва майдонларнинг номлари ўзгартирилди. Жумладан, эндиликда Маяковский майдони, А. Н. Островский кўчаси, Суворов хиёбони собиқ тарихий номлари билан аталадиган бўлди.

ХОРИЖДА

⊙ Афғонистон мужоҳидлар ҳукумати қатор давлатлар томонидан расман тан олина бошланди. Жумладан уни Покистон, Эрон тан олди. Янги ҳукуматга Туркия Президенти Турғут Ўзол, Франция ва Буюк Британия раҳбарлари табрикномалар йўлладилар.

⊙ АҚШнинг Калифорния штатидаги энг йирик шаҳарларидан бири — Лос-Анжелесда фавқулодда ҳолат жорий этилди. Маҳаллий суд 1991 йил 3 мартда негр Родни Кингни ўта қаттиқ калтаклашда айбланаётган тўрт нафар оқ танли полициячини оқлаб ҳукм чиқарганидан сўнг шаҳарнинг қора танли аҳолиси кескин норозилик билдира бошлаганидан кейин шундай қарор қабул қилинди. Қора танли намойишчилар оқ танли ҳайдовчиларни тутиб олиб дўппосладилар, иморатларга ўт қўйдилар. Уч киши ҳалок бўлганлиги хабар қилинади.

⊙ Польша бош прокурори ва адлия вазири Збигнев Дика ПХРнинг собиқ президенти Войцех Ярузельский ҳамда собиқ ички ишлар вазири Чеслав Кишчак Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси ҳужжатларини йўқ қилганлиги учун Давлат трибунали олдида жавоб бериши керак, деган хулосага келди. У бу хулосасини Польша конституциявий трибуналига тақдим этди.

⊙ Рейтер агентлигининг хабар қилишича, АҚШ телевидениеси орқали «Бобби Фишер тарихи» фильмини намойиш этиш мўлжалланмоқда. Унда шахмат бўйича 1972 йилги жаҳон чемпиони машҳур Бобби Фишер тақдири ҳақида ҳикоя қилинади. Фильм муаллифларининг далолат беришича, ҳозирги пайтда у бошқа номда, соч-соқоли ўсиб, афти-башараси таниб бўлмайдиган даражада ўзгариб кетган ҳолда яшаётган экан.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА

РАНГ КЎР — ҲОЛ СЎР

ДАВЛАТ ТИЛИ ҲАҚИДАГИ ҚОНУННИ АМАЛГА ОШИРИШ БЎЙИЧА КОМИССИЯ ЙИҒИЛИШИ

Ўзбекистон давлат мустақиллигига эришгандан сўнг Тил ҳақидаги қонунни амалга ошириш биринчи галдаги вазифа бўлиб қолди. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг Давлат тили ҳақидаги қонунни амалга ошириш бўйича комиссиясининг навбатдаги мажлиси мазкур вазифага бағишланди. Мажлисни Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А. Муталов бошқарди.

Давлат тили ҳақидаги қонунни амалга ошириш бўйича Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси комиссияси қарорларининг бажарилиши тўғрисида Вазирлар маҳкамасининг маданият, ахборот ва туризм бўлими мудири А. Кўчимов ахборот берди. Давлат тили ҳақидаги қонун ва дастурнинг «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясида қандай бажарилаётганлиги ҳақида Атамақўм раиси ўринбосари Ҳ. Бектемиров ва авиакомпаниянинг бош директори Ғ. Рафиқов ахборотлари тингланди.

Ахборотда айтилишича, Ўзбекистон миллий авиакомпанияси марказий идораси ва унинг тармоқларида Давлат тили ҳақидаги қонунни амалга ошириш ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Бошқарма бошлиғининг биринчи ўринбосари А. Тарсуков ўзбек тилини билмагани ҳолда тил комиссиясининг раиси қилиб тайинланган. Ўзбек тилига ва миллий кадрларга нисбатан беписанд муносабатда бўлиш авиакомпанияда иш услубига айланиб қолганлиги, умуман давлат тилига эътиборсизлик ҳар қадамда учраб турганлиги жиддий ташвиш билан қайд қилинди. Мажлисда авиакомпания бош директори Ғ. Рафиқов давлат тилини жорий қилиш бўйича... рус тилида ахборот берганлигининг ўзиёқ кўп нарсани ойдинлаштиради...

Мажлис иштирокчилари «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясида давлат тилини амалга ошириш ишларини қониқарсиз деб топдилар ва унинг раҳбарлари зиммасига қисқа муддат ичида аҳволни тубдан ўзгартириш вазифасини топширдилар.

Шунингдек, мажлисда Атамақўм раиси О. Ёқубов русча-байналмилал атамаларнинг ўзбекча муқобиллари ҳақида маъруза қилди ва дастлабки атамалар мажлис иштирокчилари томонидан тасдиқланди.

Йиғилишда республика Бош вазирининг ўринбосари Э. Самандаров иштирок этди.

ОММАЛАШТИРИШГА ТАВСИЯ ЭТИЛДИ

КУНИ кеча шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш илмгоҳида бўлиб ўтган йиғилишда Сергели ва Бектемир районларидаги мактабларда она тили ва адабиёт фанларининг ўқитилиши ва баҳорги имтиҳонларга тайёргарликнинг бориши масалалари кўрилди. Унда район халқ таълими бўлими услубиётчилари, тил ва адабиёт фанлари ўқитувчилари, мактаб илмий бўлим мудирлари иштирок этдилар.

Йиғилишда сўзга чиққан Сергели ва Бектемир районлари халқ таълими бўлимларининг услубиёт кабинети мудирлари Матлуба Саидхўжаева ва Сабохон Ҳайдаровалар мактабларда она тили ва адабиёти фанлари ўқитилишининг ютуқ ва камчиликлари хусусида ўз фикр ва мулоҳазалари билан ўртоқлашдилар.

Сергели ва Бектемир районидаги 268 ва 291-мактаб ўқитувчилари Матлуба Комилова билан Шарипа Баёновaларнинг иш тажрибаларини оммалаштириш, она тили ва адабиёт фани ўқитувчиларининг катта август кенгашида уларнинг иш услубларини ўрганиш тавсия этилди.

Қодир ТУРОБОВ.

ФАОЛИЯТНИ СУСАЙТИРМАЙ

Уй-рўзғор ва бола-чақа ташвишида аёлларнинг аксарияти уйда ўтириб қолаётганлиги ҳеч кимга сир эмас. Бунинг устига халқимиз болажон эмасми, кўпчилигининг 6—8, ҳатто 10 нафаргача фарзанди бор. Ҳозирги бозор шароитида эса шунча боланинг эгнини бут қилишнинг ўзи бўлмайди. Хўш, унда нима қилиш керак?

— Бунинг учун ўз уйига яқин жойлашган бирон-бир корхона ёки ташкилотга кириб ишлаш керак, — дейди Дўмбробод маҳалласи хотин-қизлар кенгашининг раиси Зоя Абдуллаева. — Бундай кўп болали оилаларнинг моддий аҳволини яхшилаш мақсадида кенгаш аъзолари билан маслаҳатлашиб, уйда ўтириб қолган аёлларни яқин атрофдаги 2-пойабзал фабрикасига ва бошқа кўпгина муассасаларга ишга жойлаштириб қўйишга ҳаракат қиляпмиз.

Бундан ташқари, корхона ва ташкилотлар билан шартнома тузган ҳолда уйда ишлаш, яъни касаначилик меҳнати билан шуғулланиш ихтиёрини билдирганларга қўлимиздан келганча ёрдам беряпмиз. Боқувчисидан айрилган оилаларга ва ёлғиз оналарга эса баҳоли қудрат моддий ёрдам кўрсатилмоқда. Хуллас, фаолиятимизни зинҳор сусайтирмаяпмиз. Аксинча оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, эмизикли ва балоғат ёшига етмаган фарзандлари бор аёлларнинг иш соатини қисқартириш, болаларини боғча ва яслиларга жойлаштириш, умуман, хотин-қизлар ишини енгиллаштириш борасида барча имкониятларни ишга соляпмиз.

Иброҳим ЗУФАРОВ.

* *Транспорт муаммолари*

Трамвайда юриш қанчага тушади?

МАЪЛУМОТ УЧУН. Ҳозирги вақтда шаҳар йўловчилари транспортнинг турли хилларида 248 йўналиш бўйича манзилларига элтиб қўйилмоқда. Ҳар куни йўналишларга 1476 автобус ва кичик автобуслар, 358 трамвай, 308 троллейбус, икки мингдан зиёд енгил таксилар чиқарилмоқда. Лекин йўловчилар транспорти аҳолини манзилга етказиб қўйиш ҳажмининг уддасидан чиқолмаётир.

Хўш, молиявий ҳалокат ёқасида турган транспорт корхоналари ўз зиммасидаги вазифанинг уддасидан қандай қилиб чиқиши мумкин? Бу ўринда трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг фаолиятини бир-иккита мисоллар орқали таҳлилдан ўтказсак бўлади. Бугунги кунда унинг тасарруфида бўлган электр транспорти воситаларини экологик нуқтаи назаридан қараганда автобуслар билан умуман қиёслаб бўлмайди.

Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг шу йилнинг биринчи чорагидаги сарф-харажатлари 56,4 миллион сўмни ташкил этди. Кўрилган фойда эса бор-йўғи 12 миллион сўм бўлди. Ҳисоб-китобчиларнинг ибораси билан айтганда кўрилган зарар 44,4 миллион сўмни ташкил этди. Муниципал транспорт ҳам дотация асосида сақланаётганлиги боисидан унга салмоқли пул ёрдами кўрсатилди. Лекин барибир сарфланган 20,5 миллион сўм молиявий жиҳатдан мадад беришга ожизлик қилди.

Бу ерда бир нарсани айтиб ўтиш керак: бюджетдан олинган пул инъекцияси фақат маошга ижобий таъсир қилди (19,2 миллион сўмга қўшилган 7,1 миллион сўм ижтимоий ҳимоя пули бунга мисолдир). Лекин барибир иш ҳақи бўйича 6,1 миллион сўм ва ҳатто нафақа жамғармаси бўйича 3,5 миллион сўм қарздорлик сақланиб турибди. Бундан ташқари шу йилнинг биринчи чорагида айрим эҳтиёт қисмлар кредитга берилди. Бироқ, ҳамма шартномачилар ҳам тошкентлик трамвайчиларга ишонавеpишмайди, улар «эрталаб пул, кечқурун эҳтиёт қисм»ни афзал кўришади. Бунинг оқибати ўзингизга маълум: трамвай йўлларини, контакт тармоқларини ва ҳаракат составини таъмирлаш қисқариб бормоқда.

Бугунги кунда зудлик билан Тошкентга ортиш учун тайёрлаб қўйилган эҳтиёт қисмлар учун 25,5 миллион сўм сув билан ҳаводек зарур. Бу ишда сал ҳардамхаёллик қилинса бу маҳсулотдан маҳрум бўлиб қолиш ҳеч гап эмас.

Яна бир ғалати ҳолатни айтиб ўтмоқчимиз. Омборлардан ишлаб чиқарувчилар ва фойдаланувчиларга анча аввал бугунги нархдан бирмунча арзон баҳоларда сотиб олинган узел ва агрегатлар берилади. Бу маҳсулотлар уни тайёрлаганлар айтганидек нархда сотиб олинади. Сўзимиз қуруқ бўлмаслиги учун мисолларга мурожаат қилайлик. Троллейбусларнинг автошиналари 5 минг сўм туради. Шу пулга ҳам уни сотиб олиб бўлмайди — фақат уни бошқа молга айирбошлаш мумкин. Электр двигателларни таъмирлашга керакли ўров ўтказгичларнинг тоннаси 375 минг сўм туради.

Транспортчилар йўловчилар учун қулайлик яратишни ўйлаб, имтиёзли йўл карточкаларини сотадилар. Бунда бу карточкаларнинг реал тарифини 30 тийиндан 17,5 тийинга пасайтирадилар. Шундай қилиб, транспортчилар ўзлари ўйлаганларидек сарф-харажатларини қоплаш у ёқда турсин балки қўшимча зарар ҳам кўрадилар. Карточкаларни ҳамма ҳам олавермайди. Бинобарин, бундай карточкалар юз фоиз сотилган тақдирда ҳам барча харажатларнинг туйнукларини беркитолмайди. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига қараганда яқин вақт ичида битта йўловчини элтиб қўйиш таннархи бир ярим сўмдан ошиши мумкин.

Кўриниб турибдики, трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг бугунги қашшоқ аҳволидан яширадиган сири йўқ. Молиявий қийинчилик, унинг ҳалокат ёқасидан қутилиб қолиш учун у зўр бериб ҳаракатлар қиляпти. Бунда уларга ёрдам қўлларини чўзадиганлар топилармикан? Ҳамма гап ана шунда!

Азиз БЎРИЕВ.

БОҒЧАГА СОВҒАЛАР

БОЛАЛАР боғчалари тайёрлов гуруҳларида кичкинтойлар билан олиб борилаётган савод чиқариш ва нутқ ўстириш машғулотлари кўпчиликда катта қизиқиш уйғотмоқда. Маърифий аҳамиятга молик бу хил дарслар шаҳримиздаги 506-болалар боғчасида ҳам намунали ўтказилмоқда.

Бунинг учун болалар даргоҳида мустаҳкам ўқув-моддий база муҳайё қилинган. Эндиликда сабоқларни йўлга қўйишда техника воситаларидан ҳам кенг фойдаланилмоқда. Кинопроекторлар ҳам болаларнинг билимларга бўлган қизиқишларини оширишда муҳим кўрсатмали ўқув қуроли вазифасини ўтамоқда.

Яқинда тарбия маскани жамоаси яна бир нусха кинопроекторга эга бўлди. Шуниси қувонарлики, уни Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг Ленин райони Кенгаши тортиқ қилди. Тошкент кимё қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводи эса ўз оталиғи саналган боғча болакайларига диапроекторни тантанали равишда топширди.

Анвар АЛИБОЕВ.

Табиатнинг беғубор инъоми ёмғир ҳам кимга завқ, кимга ташвиш келтиради.

Андрей Пишненко сурати.

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНИНГ ЭНГ ЯХШИ РАМЗИНИ ИШЛАБ ЧИҚИШ КОНКУРСИ ТЎҒРИСИДА

НИЗОМ

1. Конкурс мақсади ва вазифалари

Конкурс мақсади партия Низомининг 38-параграфига биноан Ўзбекистон ХДП рамзларини ишлаб чиқишдир.

Партия рамзлари байроқ, эмблема ва вимпелдан иборатдир.

Конкурснинг вазифаси партия рамзларини ишлаб чиқишга ижодкор зиёлилар, партия аъзолари ва партиясизларнинг кенг доирасини жалб этишдан, лойиҳаларнинг энг яхши вариантларини танлаб олишдан ва умумпартия муҳокамасига қўйишдан иборатдир.

2. Конкурс ўтказиш тартиби

Конкурс 1 майдан 20 июлга қадар босқичма-босқич ўтказилади.

Конкурснинг биринчи босқичида — 1 майдан 1 июлгача — тайёр ишлар кўриб чиқиш, конкурсга қўйиладиган ишларга нисбатан қўйиладиган талабларга мувофиқ эканми-йўқлигига баҳо бериш, дастлабки танловдан ўтказиш учун қабул қилиб олинади.

Биринчи босқич якунлари асосида конкурс комиссияси биринчи танловдан ўтган ишларни 1 июлдан 20 июлга қадар бўлган муддат ичида жамоатчилик муҳокамасига қўяди ва бунда конкурсга қўйилган энг яхши ишлар юзасидан жамоатчилик томонидан билдирилган хилма хил фикр-мулоҳазаларни билишга ёрдам берувчи республика партия матбуотидан, таклиф қилинган лойиҳалар кўргазмасидан ва бошқа тарғибот шаклларидан фойдаланади.

Иккинчи босқичда, жамоатчилик томонидан баҳо берилиши асосида танлаб олинган ишлар барча вилоят кенгашларига юборилади. У ерда умумпартиявий муҳокамадан ўтказилади. Муҳокама якунларининг материаллари конкурс комиссиясига юборилади.

Охирги иккинчи босқич якунлари конкурс комиссиясига кўриб чиқиш учун топширилади, комиссия иккита энг яхши ишни танлаб олиб, уларни Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши Сиёсий ижроқўмига кўриб чиқиш учун топширади.

3. Конкурс иштирокчилари ва конкурсга таклиф қилинган ишларга нисбатан қўйиладиган талаблар

Конкурсда айрим шахслар ҳам, ижодий коллективлар ҳам, Ўзбекистон ХДП аъзолари ва Ўзбекистон Республикаси ҳудудида, шунингдек, республика ташқарисида яшовчи партиясизлар ҳам иштирок этишлари мумкин.

Конкурс иштирокчилари конкурс комиссиясига Ўзбекистон ХДП эмблемаси бўйича ўз таклифларини киритадилар ва бу эмблема аъзолик значоги ҳамда «Ўзбекистон ХДП Фахрийси» нишонига асос бўлади.

Улар шунингдек, партия байроғи ҳамда вимпелининг вариантларини ҳам таклиф қиладилар.

Комиссияга юбориладиган материалларда муаллифларнинг исми, фамилияси, адреси ёки телефон номери кўрсатилади, уларнинг имзолари бўлади.

Конкурсга юбориладиган ишлар рангли эскиз вариантида ўлчовлари кўрсатилган ҳолда, шунингдек, табиий катталигида ишланган намунаси ҳолида юборилади.

Ўзбекистон ХДП рамзларининг лойиҳаларига қўйиладиган асосий талаб уларнинг партия номига мос бўлиши, унинг дастурий мақсадлари ва вазифаларини акс эттириши керак.

Лойиҳа муаллифлари партия рамзларининг намуналари ва эскизларидан ташқари яна муаллиф фикрини очиб берувчи текст материалини ҳам юборадилар.

Конкурсга қўйиладиган ишлар қуйидаги адресга юборилади: Тошкент шаҳри, 700029, Ўзбекистон шоҳ кўчаси, 9.

Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши, «Конкурсга».

Конкурсда иштирок этиш юзасидан маълумотлар 33-02-52 телефони орқали берилади.

4. Конкурс ғолибларини мукофотлаш

Конкурс ғолибларини рағбатлантириш учун иккита мукофот белгиланади.

Конкурсда энг яхши деб топилган иш учун 2000 сўм миқдорида мукофот берилади.

Иккинчи ўринни олган иш Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгашининг беш юз сўм миқдоридаги мукофоти билан рағбатлантирилади.

Ўзига хослиги, бадиий ва оддий ижро этилганлиги билан ажралиб турган ишлар махсус дипломлар билан тақдирланади.

Йўлдош Охунбобоев номли бош кийимлар фабрикасида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар ўзининг сифатлилиги билан нафақат диёримизда, балки бошқа қўшни республикаларда ҳам машҳурдир. Бунда корхонада бир неча йилдан бери ишлаб келаётган тикувчи Сайёра Эшонтўраеванинг ҳам ҳиссаси бор. Чунки у ҳали ёш бўлишига қарамасдан бош кийим тикишда ҳамма жараёнларни ўзлаштириб олган.

СУРАТДА: Сайёра Эшонтўраева.

* Ваколат

ИБРАТЛИ ФАОЛИЯТ

СТОЛ устида бир даста ариза ва шикоятлар турибди. Меҳнаткашлардан келган бу арзномаларнинг аксариятида «Ижро этилди» деган ёзув кўзга ташланади. Уларнинг манзилгоҳларига боқаман: деярли ҳаммаси Чорсу даҳасидаги кўп қаватли уйларда истиқомат қилувчилардан. Ариза берилган ва масала ҳал этилган санани муқояса қиламан. Етти, ўн икки, ўн беш кунда, чигалроқ бир масала эса йигирма беш кунда ҳал этилибди. Назорат дафтари четига қўйилган белгилар шундан далолат бериб турибди.

Арзномалар маъносига эътибор қилдим. Ҳақиқатан ҳам уларда кўп қаватли уйларнинг ўзига хос муаммолари кўтарилган. Бирида болалар майдончасини ташкил этиш, иккинчисида уларни жиҳозлаш, учинчисида эса кўп қаватли уйлардан бирининг иссиқ ва совуқ сув босими йўқлиги ҳақидаги ташвишларни ҳал этиб бериш масаласи баён ланган.

Халқ депутатлари Октябрь район Кенгашининг «Ёшлар, хотин-қизлар, уруш ва меҳнат фахрийлари ҳамда жамоат ташкилотлари билан ишлаш» доимий комиссияси раиси Ғайрат Обидовдан мазкур комиссияга тушган арзномаларнинг асосий қисми нима учун Чорсу даҳасидан эканлигини сўрадим.

— Шу даҳадаги 78-сайлов мавзесидан район Кенгашига депутат этиб сайланганман. Сайловчиларим мени яхши танишади. Шунинг учун ҳам арзномаларини кўпинча менга бериб кетишади, — дейди Ғ. Обидов. — Қолаверса, ишхонам даҳага яқин. Уларнинг район Кенгашига беҳуда сарсон бўлишига ҳожат йўқ. Чунки, Кенгашни биз депутатлар ташкил этамиз. Депутатлар эса, ўзингиз биласиз халқ хизматкоридир.

Ҳақиқатан ҳам Тошкент матбаачилик комбинати директорининг ўринбосари, Кенгаш депутати Ғайрат Обидов ҳар бир сайловчининг арзи билан астойдил шуғулланади. Уни ҳал этиб, ўша сайловчида қаноат ҳосил бўлмагунча тиним билмайди. Доимий комиссия мажлисида ҳал этилиши мумкин бўлган масалани район Кенгаши раёсати йиғилишига ёки район Кенгаши сессиясига олиб чиқади. Уни албатта ижобий ҳал этишга эришади.

Депутатнинг ишчан ва талабчанлиги туфайли унинг сайлов мавзесидаги кўп қаватли уйларнинг олдида болалар майдончаси ташкил этилди. Улар жиҳозланиб, атрофи асфальт қилинди. 9 та кўп қаватли уйда иссиқ ва совуқ сув босими нормаллашди. Қишда барча уйларда мўътадил ҳарорат таъминланди.

— Ҳозирги шароитда меҳнаткашларнинг давлат ишларига иштироки муҳим аҳамият касб этяпти, — дейди Ғайрат Обидов. — Улар маҳаллий Кенгашларнинг биз каби депутатларини ишлаб чиқариш ва жамоат ташкилотлари ишига фаол иштирок этишга, оммавий ташкилотлар ишини тўғри йўналтиришга аралашишимизни қатъий талаб қилаяптилар. Шу туфайли айни кунларда шаҳар ва район Кенгашларининг 123 нафар депутатлари айниқса, кишиларни ижтимоий ҳимоялаш соҳасида ибратли фаолият кўрсатяптилар.

Бозор иқтисодиёти танқчиллиги кунларида комбинатимизда кўп болали оналарга ойига 150 сўмдан, Улуғ Ватан уруши қатнашчиларига 100 сўмдан ёрдам пули бераяпмиз. Булар район ижтимоий таъминот бўлими томонидан берилаётган маблағлардан ташқаридир. Комбинатимизнинг ишчи-хизматчиларини ижтимоий ҳимоялаш мақсадида қишдан бери уларга 3 маротаба қўшимча маош бердик. Буни ҳали давом эттирамиз.

Жонкуяр депутат оиласи ҳам эътиборга молик, у кишининг катта ўғли Рустамжон 26-қурилиш бошқармасида прораб бўлиб ишлаш билан бирга, Тошкент политехника олийгоҳини тугаллаяпти. Иккинчи ўғли Ҳамдам эса Тошкент иқтисод дорилфунунининг талабаси эди. У ҳозир энг иқтидорли талабалар қаторида АҚШнинг Арканзас штатида таҳсил олмоқда. Ташқи савдо ва молия ишларини ўрганмоқда. Қизи Умида ўрта мактабда ўқияпти.

Ғайрат ака билан Малика ая фарзандларининг ҳам ўзларидек халқ хизматидан чарчамайдиган инсонлар бўлиб етишишлари учун интилишмоқда. Малика Обидова Тошкент металлни қайта ишлаш бирлашмаси касаба уюшмасининг раисаси, меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялашнинг жонкуяридир.

Баҳодир ШАРИПОВ.

* Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт

ЖИДДИЙ ИЖТИМОИЙ МУАММО

МАЪЛУМКИ, бозор муносабатлари шаклланаётган даврда аҳолини ижтимоий ҳимояланишни яхшилаш, иш билан таъминлашни бошқаришни такомиллаштириш мақсадида Тошкент шаҳар Ҳокимининг қарори билан меҳнат, аҳолини иш билан таъминлаш ва ижтимоий ҳимоялаш бўйича Тошкент шаҳар бош бошқармаси ташкил этилганди. Унга бошлиқ этиб Собир Саидкаримов тайинланган. Собир Каримович билан суҳбатимиз бошқармани ташкил этишдан кўзда тутилган мақсаддан бошланди.

— Тошкент шаҳар Ҳокимининг ушбу қарорида аҳолини иш билан таъминлаш ва ижтимоий ҳимоя қилиш бизнинг асосий вазифамиз эканлиги баён этилган. Биз Ўзбекистон Республикасининг аҳолини иш билан бандлигини таъминлаш ҳақидаги қонуни асосида фаолият кўрсатамиз. Бошқармамиз яқинда ташкил этилганлиги учун ҳозир асосан ташкилий масалаларни ҳал этмоқчимиз.

Биринчи тахминлар ишсизлик Тошкент шаҳри учун энг ўткир муаммолардан бири бўлиб қолганлигини кўрсатмоқда. Шундай экан бу масалага юзаки, расмиятчилик билан ёндошиб бўлмайди, албатта. Кўплаб корхона, ташкилот хўжаликлари раҳбарларининг бу борадаги тутган йўллари билан асло келишиб бўлмайди. Уларнинг фаолиятсизлиги туфайли юзлаб кишилар ишсиз қолмоқдалар. Мана шундай раҳбарлар бир зум бўлса-да, ўзларини уларнинг ўрнига қўйиб кўрганларида эди, ишсизликнинг нақадар жиддий ижтимоий муаммо эканлигини тушуниб етган бўлишармиди...

— **Ишсизлар сони ҳақида аниқ маълумотлар борми?**

— Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда (ҳозир бу маълумотларга аниқлик киритилмоқда) шу йил 1 июлгача Тошкентда ишсизлар сони 200 минг кишига етиши мўлжалланмоқда. Уларни иш билан таъминлаш эса бизнинг вазифамиз. Шунинг учун ҳам ҳозирги вақтда бу биз учун янги ижтимоий муаммони ҳал этиш чора-тадбирларини излаяпмиз.

Бугунги кунга келиб ишчи қўлларига муҳтож корхонани топиш қийин бўлиб қолди. Ҳамма жойда асосан қисқартишлар кетяпти. Ишсизлар орасида муҳандис-техниклар, хизматчилар, илмий-текшириш илмгоҳларининг ходимлари кўплиги айниқса ташвишланарли ҳолдир.

— **Қисқартишга тушаётганларга қандай тавсиялар бериш мумкин?**

— Шу йилнинг биринчи чорагида бизга 6 мингдан ортиқ киши ишга жойлашишларига ёрдам беришимизни илтимос қилиб мурожаат этганди. Уларнинг мутахассислигига қараб биз 2700 киши учун иш топиб бердик. Ишдан бўшаганларнинг бир қисми эса янги ишчи ўринларини ташкил этиш ҳисобига иш билан таъминланадилар. Юқорида тилга олинган Қонунга биноан корхона, муассаса ва ташкилотларда жами ишчи ва хизматчилар сонининг камида етти фоизи миқдорида ижтимоий ҳимояга муҳтож кишилар учун ишчи ўринлари ташкил этилади.

— **Ишсизларни ҳисобга олиш ҳақида гап борар экан, ўз-ўзидан турли мамлакатларда жорий этилган ишсизлар учун нафақа тўлаш тажрибаси бизда ҳам қўлланиладими? — деган савол туғилиши табиий. Бунга нима дейсиз?**

— Бизда ҳам нафақа тўлаш қўлланилади. Агар биз уч ой давомида рўйхатимизда қайд қилинган ишчига иш топиб бера олмасак, аввалги ўртача ойлигидан кам бўлмаган миқдорда нафақа олади. У бу нафақани олдин ўзи ишлаган корхонаси ҳисобидан олади. Бунга ишдан бўшашдаги тўлов ҳам қўшилади.

Иш тополмаган киши ишсиз мақомини олади. Шундан кейин унга (агар қарамоғида бирор киши бўлса) олдинги ойлигининг 75 фоизи, агар қарамоғида ҳеч ким бўлмаса — 50 фоизи миқдорида нафақа тўланади.

Жамоат ишлари билан банд бўлган ходимлар меҳнатига ҳам ҳақ тўлаш кўзда тутилмоқда. Бу маҳаллий бюджет ва бизнинг жамғармамиз ҳисобидан тўланади.

— **Бу жамғарма нима ҳисобига ташкил этилади?**

— Амалдаги қонунга биноан ҳар бир корхона мулкчилик шаклидан қатъий назар ўзининг иш ҳақи миқдорининг уч фоизини жамғармамизга ўтказади. Тўғри, ҳозир бунга ҳамма корхонанинг ҳам қурби келмаяпти. Шунга қарамай ҳозирнинг ўзида жамғармамизда 45 миллион сўм пул тўпланди. Келгуси йилдан бошлаб эса бюджет ташкилотлари ҳисобидан ҳам жамғармамизга пул ўтказилиши режалаштирилмоқда.

— **Қанча муддатгача ишсиз бўлиш мумкин?**

— Меҳнат стажига эга бўлган кишилар ишсизлик маҳалига эга бўлган кундан бошлаб 26 ҳафта давомида ишсиз бўлишлари мумкин. Иш стажига эга бўлмаганлар учун эса бу муддат 13 ҳафта қилиб белгиланган.

— **Айтайлик, шу белгиланган муддат давомида ҳам иш топилмасачи?**

— Бу масала ҳали узил-кесил ҳал бўлмагани учун муфассал жавоб бериш қийин. Ҳозирча бунинг турли кўринишлари мавжуд. Ишсизлик муаммоси ҳаммамиз учун янги ҳодиса бўлганлиги сабабли ҳамма нарсани бирданига кўзда тутиш қийин. Лекин бу муаммолар албатта ҳал этилади.

Суҳбатни Маҳмуд ОРИПОВ олиб борди.

* Маънавий қадриятларимиз

АҲИЛЛИК БЎЛГАН ЖОЙДА

— Ҳа. Зоирбой, кайфиятингиз йўқроқми дейман бугун, — деди чойхоначи Турсунбой ака эски мижозининг олдига иссиқ чой билан пиёла келтириб қўяркан.

— Одамлар ташвишида юрибмиз-да. Шу денг тўйхона қурилишини бошлай олмай бошимиз гаранг бўлиб турибди.

— Эл ғамида юрибсизми, кам бўлмайсиз, ука, хўш, тўйхона қурилишига нима тўсқинлик қиляпти? Бирон-бир камчилиги бўлса айтинг, ёрдам берайлик. Ўзимизнинг одамсизку, ахир. Сизни кўп йиллардан буён яхши танийман. Кўп қаватли уйда яшасангиз ҳам маҳалламизда ўтказилаётган ҳамма тадбирларда фаол қатнашиб турасиз. Сизни биз қўллаб-қувватламасак ким қўллайди? Шунинг учун қандай дардингиз бўлса тортинмай айтаверинг.

—Раҳмат, раҳмат Турсунбой ака,— қўлини кўксига қўйиб тавозе билан жавоб берди янги ташкил қилинган «Катта Чилонзор» маҳалласи комитетининг раиси Зоир Атаматов. — Шундоғам кўп яхшиликлар қиляпсизлар, бизга. Лекин мени ўйлантираётган нарса — жой масаласи. Маҳалла комитети учун алоҳида хона бўлиши керакми — керак. Яна битта хонани идиш-товоқлар ва чойнак-пиёлаларни сақлашга ажратиш лозим. Кейин шинамгина чойхона қуриб олсак ёмон бўлмасди. Аммо бунинг учун маблағ ва райижрокомнинг рухсати даркор.

— Кеча маҳалламиз комитетининг котиби Абдусаттор яқин кунлар ичида район ҳокимлигида маҳалла комитетлари раисларининг ҳоким билан учрашуви бўлади деган эди. Ҳозирги гапларингизни ана ўша ерда айтсангиз ҳамма масалаларингизни ҳал қилиб олган бўлардингиз.

...Якшанба куни бўлишига қарамай Чилонзор район Кенгашининг кичик мажлислар зали одамлар билан гавжум. Бу ерда кечагина ташкил қилинган 25 та маҳалла комитети раислари ва уларнинг ўринбосарлари тўпланишган. Улар долзарб масалаларни муҳокама қилишга, ўз маҳаллаларидаги ечимини топмаган муаммоларни биргаликда ҳал этишга келишган.

Учрашувда биринчи бўлиб Зоир ака сўз олди:

— Илгари 3-мавзеда истиқомат қилувчи 116 та ўзбек оиласини тўй-маъракаларга таклиф этиб, уларни тўкин дастурхон атрофига тўплаш жуда қийин бўларди. Чунки яхши қўшничилик алоқаларини ўрнатмаган эдик-да. Хуллас, ўша пайтда инсон инсонга ғанимат бўлган бу фоний дунёда бир-биримиздан бегоналашиб кетган эдик. Шу боисдан ҳам эски урф-одатларимиз ва ўзлигимизни англаш мақсадида мавзени маҳаллага айлантирдик. Яқинда маҳалламизда яшовчи барча миллат вакиллари иштирокида «Наврўз» байрамини нишонладик. Етим-есирлар, кам даромадли оилалар ва Улуғ Ватан уруши ногиронларига озиқ-овқатлар тарқатиб, совға-саломлар улашдик. Маҳаллани ташкил этишдан асосий мақсадимиз аҳолини бир-бирига қовуштириб, жипслаштиришдан иборатдир. Энди муаммолар масаласига келсак 1-уйдаги 3-хона бўш ётибди. Шуни маҳалла комитети идорасига ва асбоб-анжомлар сақланадиган жойга айлантириш учун бизга ўтказишларини ҳамда телефон ўрнатиб беришларини сўраймиз.

— Бизда ҳам талайгина муаммолар бор, — деди «Халқлар дўстлиги» маҳалласи комитетининг раиси Аълохон Тожиев. — Масалан, кўпгина янги маҳаллаларда бўлгани каби идорамиз, идиш-товоқлар сақлайдиган жойимиз ва тўйхонамиз йўқ. Ваҳоланки, ҳудудимизда қуриб қолган кўплаб дарахтлар бор. Ана шу дарахтларни кесиб, уларнинг ўрнида ажойиб тўйхона барпо этса бўларди. Фақат ижроком бунга рухсат бериб, озгина маблағ ажратса бўлгани. Қолганини ўзимиз ҳашар йўли билан қурамиз. Яна бир илтимосимиз бор: 42-уйда ҳеч ким яшамайдиган 26-хонани идорамизга берсанглар кўнгилдагидек иш бўларди.

— Юқорида айтилган камчиликлар қайси маҳаллада йўқ дейсиз, — деди 9-мавзеда ташкил қилинган маҳалла комитети раиси Мажид Сатторов. — Лекин бизни бир нарса кўп безовта қилмоқда. Бу — итлар масаласи. Аксарият одамлар итларини кечқурун кўчага боғлоқсиз ҳолда олиб чиқишади. Бу ҳам етмагандек уйларимиз олдидаги бир парча ерга экган экинларимизни пайҳон қилиб, мевали дарахтларимизни сидиришади. Бу ҳам майли-я, минглаб кишилар уй-жой олиш учун навбатда турган бир пайтда итларини алоҳида хоналарда боқаётганларига нима дейсиз!? Болалар ва кексалар итларнинг дастидан кўчаларга чиқа олмайдиган бўлиб қолдилар. Биз бир неча марта огоҳлантиришимизга қарамасдан, улар ўз билганларидан қолмаяптилар. Бунинг устига кейинги пайтда маҳалламизда ўғирликлар кўпайди. Мен ҳокимлик раҳбарларидан маҳалламизга участка милиционери ажратишларини сўраб, дайди итларнинг эгаларига жарима солишни йўлга қўйиш таклифини киритаман.

Учрашув сўнггида район ҳокими Олимжон Исмоилов сўзга чиққан ўртоқларнинг фикр-мулоҳазаларини тинглаб, шундай деди:

— Айтилган гаплар, шаънимизга билдирилган фикрлар ўринли. Дилимиздаги гапларни айтиш, райондаги мавжуд муаммоларни биргаликда ечиш учун ҳам шу ерга тўпландик-да. Маҳаллаларга нима зарур бўлса, ҳаммасини етказиб берамиз. Жойлар масаласини ҳам қисқа муддатда ҳал этамиз. Тўйхоналар қурилишига, агар лозим бўлса, маблағ ажратамиз. Энг муҳими, янги ташкил қилинган маҳалла комитетларининг раислари ўз ҳудудларидаги турли миллатга мансуб аҳолини жипслаштириб, уларни аҳил ва иноқ яшашга ундай олсалар айни муддао бўлур эди. Зеро, мустақил республикамизнинг олиб бораётган сиёсати ҳам ана шундан иборат.

Исмоил ЗОИРОВ.

* Аччиқ, аммо очиқ гап

ЎҚУВЧИ НЕГА ЎҚИМАЙДИ?

ХАЛҚ таълими соҳасида ишлаётганимга яқинда 40 йил бўлади. Эсимда, биз саккизинчи синфни тамомлаган йилларда умумий мажбурий таълим мактаблари саккиз йиллик эди. Етмишинчи йилларгача фанларни яхши ўзлаштирмайдиган ўқувчилар «иккичи»лар номини оларди. Кейинчалик «юқори»нинг «иккисиз», «икки йилликсиз» шиори ўртага ташланиши «шарофати» билан ёмон ўқийдиганни ҳам, «4» ва «5» баҳога ўқийдиган ўқувчини ҳам ёппасига синфдан-синфга кўчириш авж олди. 80-йилларнинг ўрталарига келиб сифат ва самарадорлик шиори ўртага ташланди.

Ўқувчига икки ёки қониқарли баҳо қўйган ўқитувчи қувғин остига олиниб, ўқитувчиларнинг август кенгашларида саводсиз, ўз устида ишламайди деган айб қўйилиб, кўпчилик олдида уялтирилди.

Бу воқеа сира эсимдан чиқмайди. «Сифат» учун кураш йиллари эди. Ўшанда синф раҳбари эдим. 10-синфда адабиёт фанидан 32 нафар ўқувчига «3» баҳо қўйганим учун мактаб директори педагогика кенгашига ҳисоботимни қўйганини ҳамон эслайман. Сўнгги йилларда ҳарфларни билмайдиган ўқувчиларга «3» баҳо, уй вазифаларини бажармаса ҳам ўқиш-ёзишни биладиган ўқувчиларга «4» ва «5» баҳо қўйиб, синфдан синфга кўчириш кенг тус олди.

Биз муаллимлар, мактаб маъмурияти ва маҳаллий комитети тазйиқлардан қўрқиб, ўқувчиларимизни саводсиз ва ўқишдан бездириб қўйганлигимизни мана энди англаб етдик.

Ростини айтадиган бўлсак, мактаб муаллимларининг сафи қобилиятсиз, тасодифан келиб қолганлар ҳисобига тўлди. Хўш, булар кимлар? Жавоб тайин. Булар, ўша ўзимиз билсабилмаса «3», интизомли ва ўқиш-ёзишни билгани учун «4» ва «5» баҳо қўйган, олийгоҳ имтиҳонларидан таниш-билишлар ёрдамида ўтиб, уни амал-тақал қилиб битирган ўқувчиларимиздир, яъни ўқув дастурлари талабларига аранг жавоб берадиган, ўз устиларида ишламайдиган (чунки ёшлигида ўқишга қизиқмаган) ўқитувчилардир. Улар синфдаги 3—4 қобилиятли, интизомли ўқувчилар билангина ишлайдилар. Қолганлари билан эса ишлари йўқ! Бундай ўқитувчиларнинг дарслари доимо зерикарли ўтади. Бунинг сабаби аниқ. Улар қўшимча ўқув материаллари ва фан янгиликларидан фойдаланмайдилар.

Талаб йўқ жойда интизом ҳам бўлмайди. Ўқувчиларимизнинг интизомсизлигига сабаб, бу менинг шахсий фикрим, ўқитувчиларнинг 80—90 фоизи хотин-қизлар эканлиги. Улар табиатан кўнгли бўш ва раҳмдил бўладилар. Иккинчидан, уларнинг аксарияти она, оила бекасидир. Тирикчилик дардида дарсни амал-тақал ўтиб, уйларига шошиладилар, ўз устиларида ишлашга, қўшимча дарс ўтишга сарфлайдиган вақтларини бошқа ишларга сарфлайдилар: болага қарайдилар, бозор-ўчар қилиб, уй юмушларини бажарадилар. Уларни кўрган 3—4 та эркак дарс тугаши билан маъмуриятга кўринмай, хайр-маъзурни насия қилиб уйларига равона бўлишади. Бу — бор гап. Шундай экан, бундай аҳволда ўқувчининг билими юқори бўлишига ким кафолат бера олади?

Ёмон ўқиган ўқувчини ҳам синфдан-синфга кўчириш, таълим-тарбия ишига лоқайдсизлик сингари ярамас иллатлар ўқувчиларимизни ўқишдан совутди.

Энди мактабларимизда ўқувчилар билим савияси пастлигининг сабаби нимада эканлигини сезгандирсиз?

Шу боисдан мен қуйидаги таклифни киритаман. Ўн бир йиллик таълимни бекор қилиб, ҳозирги мактабларни 8 йилликка айлантириш керак. Иқтидорли ўқувчиларни мактабларда ўқитиш мақсадга мувофиқ бўлади. Менимча, она тили, адабиёт, ҳисоб таълими, нафосат тарбияси (мусиқа ва маҳорат), оила ва жамият таълими (экологик тарбия)га эътиборни қаратмоқ керак. Шунингдек тилини яхши билмаган ўқувчи ҳеч қачон маданиятга эриша олмайди. Мактабларда она тили ва адабиёт таълимини бўлиб ўқитиш фойдадан холи бўлмайди. Жисмоний тарбия, меҳнат таълими ва рус тили дарсларини қисқартириш, юқори синфларда қиз болаларни жисмоний тарбиядан озод қилиш керак. Қисқартирилган дарслар ўрнига одобнома ва эски ўзбек ёзуви дарсликларини киритиш лозим.

Қайта қуриш шарофати ва жумҳуриятимизнинг ўз мустақиллигига эришиши натижасида айниқса халқ таълими соҳасида хизмат қилувчиларнинг моддий манфаатдорлиги оширилиб, уларга бир қанча имтиёзлар яратилди. Кейинги пайтларда халқ таълими ходимлари ва ўқитувчиларнинг иш ҳақи 3 марта оширилди. Шундай экан, республикамиз раҳбариятининг биз муаллимларга кўрсатаётган ғамхўрлигига жавобан ўсиб келаётган ёш авлодни ҳар томонлама баркамол, билимдон ва етук инсон қилиб тарбиялаш ишига салмоқли ҳисса қўшайлик.

Қидирбой ТУЛАБОЕВ, олий тоифадаги ўқитувчи.

Машинанинг узоқ муддат бенуқсон ишлаши учун уни ўз вақтида таъмирлаб, мойлаб туриш керак бўлади. Бунинг учун эса шу жараённи яхши тушунадиган малакали ишчи керак бўлади. Шаҳримиздаги 1-автокорхонада таъмирловчи бўлиб ишлаб келаётган Фадзи Шаяхметов ана шундай ишчилар қаторига киради.

СУРАТДА: Фадзи Шаяхметов навбатдаги таъмирдан чиққан моторни мойлаш жараёнида.

Андрей Пишненко суратлари.

КИЧИК КОРХОНА ИШГА ТУШДИ

АКМАЛ-ИКРОМОВ районидаги «Янгиобод» маҳалласи аҳлига шу кунда иккита озиқ-овқат дўкони, учта чойхона, иккита новвойхона, иккита сартарошхона, газета ва ойномалар сотадиган дўкон, темир-терсак устахоналари хизмат қилиб турибди.

Маҳалла марказида Улуғ Ватан уруши жанг майдонларида шаҳид бўлган маҳалладошлар ва Афғонистон тупроғида шаҳид бўлган йигитларимиз хотираларини абадийлаштириш мақсадида «Меҳнат» касаначилик корхонасининг иқтисодий ёрдами билан уч метрлик ёдгорлик мармар тоши ўрнатилди. Жонкуяр, фаол Азиз Алиевнинг кўп саъй-ҳаракати натижасида болалар боғи ташкил қилинди. Маҳалла хонадонларининг деярли ҳаммаси газлаштирилган ҳамда телефон хизмати билан таъминланган. Айниқса бу ишда Ортиқ ота Исроилов, Саттор Алимуҳамедов, Тўлқин Лутфуллаев, Латипхон Абдураҳмонов, маҳалла қўмитасининг раиси Содиқ Умаровларнинг хизматлари каттадир.

Анча йиллардан буён маҳалла хотин-қизлари бу ерда бирорта тикувчилик устахонаси очилишини орзу қилишарди. Яқинда уларнинг орзулари рўёбга чиқди.

Бу ерда «Меҳнат» касаначилик корхонасининг бошлиғи Жаҳонгир Полвоновнинг ҳаракатлари туфайли бирлашманинг 46-шохобчаси очилди. Айни пайтда бу кичик корхонада эркаклар костюм-шимлари ва аёллар кийим-кечаклари тикилмоқда.

Анвар ҲОЖИХОНОВ.

* Тошкентликлар дастурхонига

«БОБОДЕҲҚОНГА РАҲМАТ!»

КИРОВ район улгуржи-чакана мева-сабзавот савдо корхонаси аҳолини янги узилган помидор, бодринг, кўкатлар ва бошқа мева ва сабзавот маҳсулотлари билан таъминлаш мақсадида «Бободеҳқонга раҳмат!» танловини ташкил этган. Бу танловнинг ўтган йил якунига кўра 20-дўкон жамоаси 1 даражали Фахрий ёрлиқ, 2000 сўм пул билан мукофотланди. II даражали Фахрий ёрлиқ Юнусобод бозоридаги 16-дўкон жамоасига 1500 сўм билан қўшиб топширилди. 1-дўкон жамоаси ҳам шундай натижага эришди. III даражали мукофотлар 5- ва 2-дўконларга насиб этди. Уларга 1200 сўмдан пул берилди.

Танлов шартига кўра ҳар ҳафтанинг шанба, якшанба кунлари харидорларни мева, сабзавот, узум, полиз цитрус, картошкага бўлган талабини қондириш чоралари кўрилади. Бунинг учун маҳсулотлар республиканинг барча вилоятларидан келтирилади. Бундан ташқари Қозоғистоннинг йирик «Иссиқ», «Алатау», «Қоплонбек» номли давлат хўжаликлари боғларидан олма, Олма-ота консерва заводидан мол алмашиш ҳисобига консерва, ҳолвалар келтирилди.

Бу йил ҳам савдо ходимлари янги ҳосилдан Қозоғистондан 200 тонна олма, 100 тонна нок, 70 тонна ҳолва ва бошқа маҳсулотларни келтириш учун шартнома тузишди. Бундан ташқари Тошкент районининг Ҳасанбой, Ғ. Абдуллаев номли, Т. Мирзаев номли, «Ўзбекистон 50 йиллиги», Шредер номли, Пскент районидаги «Дўстлик», Навоий номли, «Пскент», «Ўзбекистон», Янгийўл районидан «Коммунизм», Ғалаба районидаги «Огонек», Паркент районидан «Прогресс» хўжаликлари ва шунингдек Оққўрғон районидаги хўжаликлар билан шартномалар тузилди.

Бу йил ҳам корхонада «Бободеҳқонга раҳмат!» савдо танлови давом эттирилади. Айни пайтда районда янги сабзавот ва мевалар дўконларини очишга ҳам катта эътибор бермоқда. Яқинда Юнусобод даҳасининг 14 ҳамда 15-мавзелари орасида очилган янги мева-сабзавот дўкони бунга мисол бўла олади.

Рустам АҲМАДАЛИЕВ.

Адабиет ва санъат

** Маданий меросимиздан*

Ҳурматли муҳарририят!

Мен бир адабиёт ўқитувчиси сифатида ўз соҳамга тегишли маълумотларни мунтазам равишда ўқиб, ўрганиб бораман. Шу жумладан Ҳожа Аҳмад Яссавийнинг ҳикматларини ҳам ўқиганман. Яқинда мазкур зотнинг ҳали нашр қилинмаган ҳикматлари борлигини тасодифан эшитиб қолдим. Агар шу гап рост бўлса, унда шундай ҳикматларни рўзномангиз саҳифаларида эълон қилишингизни сўрайман.

Зулфия АҲМЕДОВА,
Тошкентдаги 256-мактабнинг адабиёт ўқитувчиси.

ТУБСИЗ УММОН

Кейинги вақтларда йўқолиб бораётган маънавий қадриятларимизни, бой маданий меросимизни қайта тиклашга, ўрганишга кенг имкониятлар яратилиб берилмоқда. Натижада асарлари яқин-яқингача реакцион руҳга эга деб ҳисобланган ҳикматлар бобокалони Ҳожа Аҳмад ибн Иброҳим ибн Маҳмуд ибн Ифтихор Яссавий ижодидан намуналар «Шарқ юлдузи» ойномасида алоҳида китоб тарзида нашр қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясига қарашли Абу Райҳон Беруний номли Шарқшунослик илмгоҳининг қўлёзмалар хазинагоҳида бобокалонимиз Аҳмад Яссавий асарларининг 40 га яқин босма ва 50 га яқин қўлёзма нусхалари сақланмоқда. Мазкур босма ва қўлёзма нусхаларда бобокалонимизнинг ҳанузгача матбуот юзини кўрмаган қатор ҳикматлари мавжуд.

Биз ҳам холис ниятда илмгоҳимиз қўлёзмалар хазинагоҳида сақланаётган 9876 рақамли босма китобдаги айрим ҳикматларни танлаб олиб, оқшомхонлар эътиборига ҳавола қилаяпмиз.

Неъматулло ЖАББОРОВ,
Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номли Шарқшунослик илмгоҳининг илмий ходими.

Аҳмад ЯССАВИЙ

ИККИ ҲИКМАТ

Муҳаббатни бўстонида ҳазор достон,
Булбуллари сайрар анда, афғон қилур.
Маърифатни майдонида жавлон қилғон,
Кеча-кундуз кўз ёшини уммон қилур.
Ул булбулни овозини эшитгонлар,
Такаббурни тоғин кесиб ушатгонлар,
Бу дунёни мазасини унутқонлар,
Фарёд уруб йиғлаб кўзин гирён қилур.
Ошиқ қуллар бу дунёни кўзга илмас,
Дунё ишқин зоҳид қуллар тилга олмас,
Кеча-кундуз маст-у ҳайрон, ўзига келмас,
Дийдор тилаб, кўксин тешиб нолон қилур.
Во дариғо кечти умрум, туймай қолдим,
Роҳиласиз йўлға кириб ҳориб қолдим,
Ҳиммат қуврин белга маҳкам чолиб олдим,
Ўзи суйгон ошиқларин сарсон қилур.
Аё ошиқ кеча-кундуз тинмай йиғла,
Куюб-пишиб юрак-бағринг эзиб доғла,
Ажал етса мардонавор белинг боғла,
Мундоғ ошиқ борса анда меҳмон қилур.
Шайх Мансур ўз бошини дорда кўрди,
Партав солди, Ҳақ дийдорин анда кўрди,
Бехуд бўлуб ўзин билмай афғон қилди,
Во завқан деб ўзин билмай жавлон қилур.
Шайх Шибли ошиқ бўлуб билмай ўтти,
Шайх Боязид етмиш йўли ўзин сотди,
Бу дунёни иззатларин ташлаб отти,
Ўтган ишқа надомат деб афғон қилур.
Андоғ эрлар суҳбатини тобқон киши,
Маст-у ҳайрон бўлуб юрар ёз-у қиши,
Саҳарларда чорзарб урмақ ани иши,
Зоҳир ханда, ботинларин пинҳон қилур.
Мундоғ бўлмай Ҳақ васлиға етиб бўлмас,
Расво бўлмай сирдин маъно олиб бўлмас,
Ҳува зикрини айтиб доим тилдин қўймас,
Ваҳми бирлан дилларини ларзон қилур.
Қул Хожа Аҳмад бу ҳикматни кимга айдинг,
Орифмен деб халойиқға ўқуб ёйдинг,
Таъсир қилмас олимларға айғон пандинг,
Ориф улдур тан мулкини вайрон қилур.

●

Қаю ерда азизларни жамъи бўлса,
Ўшал ерда ҳол илмини айғум келур,
Аларни суҳбатини хушласам мен,
Ўзумни ўзлариға қотқум келур.
Хуш суҳбатлиғ дарвешларга жоним берсам,
Ҳар бир босқон изларини кўзга сурсам,
Хизмат қилиб, яхшилардин дуо олсам,
Андин сўнгра шавқ шаробин тотқум келур.
Шавқ шаробин ичгон қилур дунё талоқ,
Хизир бобом келиб онга берур сабоқ,
Дунё тепиб қилиб юргил юз минг талоқ,
Шундоғ эрга азиз жоним бергум келур.
Во дариғо хўблар ҳамма йиғлаб ўтти,
Онасидин туғди эрса мотам тутти,
Кўзум юмуб то очқунча умрим ўтти,
Бу дунёни пучак пулға сотқум келур.
Тили бирла умматмен деб ёлғон сўзлар,
Киши молин олмоқ учун ҳазён сўзлар,
Ҳалолини мунда ташлаб ҳаром кўзлар,
Нодонларға бу сўзларни айғум келур.
Замона охир бўлса оқил кетгай,
Одам ўғли бир-бирини тутуб егай,
Дунё учун имон, ислом динин сотғай,
Оқилларға бу сўзларни айғум келур.
Малойиклар йиғилиб бир кун суҳбат қурди,
Рақси саммоъ урмақ учун югуруб юрди,
Меърож узра Ҳақ Мустафо муни кўрди,
Эмди мен ҳам рақси саммоъ урғум келур.
Ҳақ Мустафо беҳуд бўлуб ўздин кетти,
Жабрайил келиб Ҳақ Мустафо бошин тутти,
Субҳон Эгам қудрат билан зикр ўргатти,
Уммат бўлсам мен ҳам зикрин айғум келур.
Ошиқ бўлсанг кўз ёшингни сочиб юргил,
Боязиддек дунё уқбин тепиб юргил,
Адҳамсифат тахт, бахдин кечиб юргил,
Ҳиммат берсанг дунё уқбин тебкум келур.
Қул Хожа Аҳмад дунё кўрсанг зинҳор қочғил,
Зикрин айтиб тариқатни йўлин очқил,
Оят, ҳадис сўзи бирла динор сочқил,
Эранлардин дуру гуҳар олғум келур.

** Машрабнинг 350 йиллиги олдидан*

СЕНИ БИЛМАС КИШИ БОРМУ?

АЖОИИБ сўз устаси, оташин шоир Бобораҳим Машрабнинг номи кўп асрлик адабиётимиз ва маданиятимизнинг Лутфий ва Навоий, Бобур ва Турди, Махмур ва Огаҳий, Нодира ва Муқимий, Фурқат ва Завқий каби улкан намояндалари қаторидан ардоқли ўрин олган. Шоирнинг жозибадор ва самимий, ўйноқи ва жўшқин, ҳаётбахш ғазаллари, мурабба ва муҳаммаслари бутун Ўрта Осиёда ниҳоятда кенг тарқалган. Машрабнинг ўзи эса халқининг чинакам севимли шоири сифатида шуҳрат қозонди, сўнмас юлдуздек чарақлаб қолди.

Болалигиданоқ шеъриятга меҳр қўйиб, уни умр бўйи жон-дили билан севган, хусусан Лутфий, Навоий ғазалларини ёд олган Бобораҳим энг яхши сатрларини уларга эргашиб битди. Эътибор беринг-а:

Латофат боғи ичра қоматинг
сарви хиромондур.
Кўнгул қумриси тинмай, доимо
дар шўру афғондур.
Кўзунг жаллоддур қошинг — ҳилолу
кипригинг ханжар,
Лабинг — лаълу, даҳонинг — ғунчаи
садбарги хандондур.

Машраб лирикасидаги ёр тасвири шунчалар чиройли ўхшатишлар билан тасвирланганки, бехосдан ўша дилбар кўз ўнгимизда намоён бўлади. Демак, шоир лирикасининг асосий нуқтасида хаёлий олам эмас, балки инсон ва инсон ҳаёти туради.

Машрабнинг халқ ичида катта обрў топиши, эркинликка интилиши Бозор Охунд ҳузуридан Қашқарга, Офоқ Хўжа ҳузурига жўнатилишига сабаб бўлди. Шоирнинг Қашқарга келиши 1665-йилларга тўғри келган. Машраб ҳам Офоқ Хўжа даргоҳида бошқа муридлар сингари энг оғир юмушларни бажаради. У ўз ғазалларида оғир шароитларини тасвирлайди:

Мен нечун юргум бу ғурбатхонада
дилдорсиз,
Умр эмасдур ошиқе бир лаҳза бўлса
ёрсиз.
Меҳнату роҳатга ҳў қилган кишилардан
сўранг,
Ҳеч илме сийнага жо бўлмади
такрорсиз.
Дарбадар бўлдум, жаҳонни кўп томоша
айладим
Ҳеч гулни кўрмадим оламда бўлгай
хорсиз...
Машрабо вақти надоматдур биродарлар
қани,
Истиқомат қилма дунёда пари рухсорсиз.

Машрабнинг бундай оташин ғазалларининг кўпи Офоқ Хўжа даргоҳида яшаган даврда битилган бўлиб, бунинг сабаби у илк севгисини шу ерда топгани билан изоҳланади. Офоқ Хўжа канизларидан бирини севди, севилди. Унинг ҳаётдаги энг бахтли кунлари бўлди.

Баногоҳ учради дилбар кулиб
мастона-мастона
Тавозеъ бирла таклиф айлади бу
суйи майхона

Машраб ва Офоқ Хўжа маслаги, дунёқараши ўртасида ғоявий ажралиш юз беради. Ҳур фикрли Машраб бу даргоҳни тарк этиш йўлларини излайди. Оғир изтироб остида бу ердан қувилган шоирнинг кейинги 40 йиллик умри сафарларда, дарбадарликда турли ўлкаларда ўтади.

Машраб катта инсоний журъат-жасорат билан алдамчи, фирибгарларнинг риёкор-разил башараларини очиб ташлади.

Машраб реал борлиқнинг гўзаллигини тирик инсоннинг энг улуғ ҳиссиёти, инсонга бўлган муҳаббатини, ҳаётий муносабатларини куйларди. У ишқий лириканинг беқиёс намуналари деб саналишга лойиқ ўнлаб ажойиб ғазаллар билан шеъриятимизни бойитди. Шоирнинг биргина «Ўртар» радифли ғазали халқ орасида жуда кенг шуҳрат қозонган. Айниқса, шу ғазални Мурожон Аҳмедов ижросида куйланган қўшиғини севиб тингламайдиган одам бўлмаса керак.

Агар ошиғлиғим айтсам, куюб
жону жаҳон ўртар,
Бу ишқ сиррин баён қилсам,
тақи ул хонумон ўртар.
Кишиға ишқ ўтидин зарраи етса
бўлур гирён
Бўлур бесабру бетоқат юрак
бағри чунон ўртар...

Шоир «дили тиғи ситамдин пора», «тани дарду аламдин яра» бўлган меҳнаткаш халқнинг оғир ҳаётини зўр ачиниш билан тасвирлади, даврдаги адолатсизлик ва зўравонликни қоралади.

Шоирнинг етуклиги шундаки, у шахсий кечинмалар доирасидан юқори чиқа олган, жузъийликдан умумийликка юз бурган.

Қасидам сенгадир Машраб сени билмас
киши борму,
Ёзай дафтар баён айлаб сени билмас
киши борму!
Муҳаббат шарбатин ичдинг, мавждек
қайнадинг тошдинг,
У золим дунёдин кечдинг, сени билмас
киши борму?
Бу озод ўлкада Машраб, ишонгин
шуҳратинг чексиз.
Ҳамма қалбда макон топдинг сени
билмас киши борму?

Ушбу сатрлар Машраб ҳақида янгилик бўлмас. Лекин улуғ шоиримиз асарларини ўқигач бир мухлисанинг туйғулари деб қабул қилинса шод бўлардик.

Маҳфуза ҚОРАХЎЖАЕВА,
Тошкент Давлат техника дорилфунунининг она тили ва адабиёт кафедраси ўқитувчиси.

«ҚАҚАЖОНЛАР» — ҒОЛИБ

РЕСПУБЛИКА ёш томошабинлар театрида ақллилар, зукколар ва топқирлар беллашуви бўлиб ўтди. Кечани Собир Раҳимов районидаги В. Зоҳидов номли 146-мактаб ҳамда Фурқат номли 196-мактабнинг бошланғич синф ўқитувчилари уюштирдилар.

Дид билан безатилган саҳнанинг чап томонида 146-мактабнинг «Қақажонлар», ўнг томонида эса «Зиё» жамоалари жойлашишди. Ўртада эса, маълум бўлишича, ҳатто бошланғич синф ўқувчиларини ҳам ҳаяжонга солаётган беллашув шартлари ёзиб қўйилган: «Бугунги кун муаммолари», «Бизнинг ҳаётимиз ва муаммоларимиз».

Пухта тайёрланган мурғак ўқувчилар томонидан муаммоларимизнинг очиқ-ойдин кўрсатилгани қувонарли ҳолдир. Айрим жойларда ҳамон давом этаётган қоғозбозликлару қоғознинг танқислиги, мажлисбозликлару ўқув қуроллари билан синф хоналарининг чиройли безатилиши ўрнига мажлислар залига катта эътибор, тил муаммоси ҳамда мактаб кутубхоналарининг бугунги кун талаблари даражасида эмаслиги — ҳамма ҳаммаси кичкинтойлар эътиборидан четда қолмади. Шу билан бирга муаллимлар ҳам ўз санъатларини намойиш этишди. Айниқса «Зиё»чиларга таълим сирларини ўргатаётган Зулхуморхон Ваҳобова ижросидаги ўйинлар, шеърлар, умуман саҳнада ўзини эркин тутиши томошабинларда яхши таассурот қолдирди.

Ва ниҳоят, Тошкент шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш илмгоҳининг йўриқчиси Шаҳло Юнусова бошчилигидаги ҳакамлар ҳайъати умумий баҳоларни ҳисоблаб чиққач 146-мактабнинг «Қақажонлар» командаси ғолиб чиққанлиги маълум бўлди.

Мақсадхон НУРИТДИНОВА.

МУҲАББАТ ҚЎШИҒИ

(Новелла)

БАЪЗАН ўзимни оғир, эзгин ҳис қилиб қоламан. Дилим нимадандир ғаш, нимагадир муҳтож бўлаверади. Хаёл ҳеч сарҳад билмас экан ва кишидан миннатдор ҳам бўлмас экан. Бўлса мендан миннатдор бўлса арзирди. Гоҳида хаёл суриб ҳам чарчаб кетаман. Толиқаман. Шундай чоғларда ёқимли бир куй, қўшиқ менга таскин беради. Қўшиқ қалбларимга ором, ҳузур бўлиб кириб келади. Томирларимда сизаётган вужуд ҳароратим — қон мисол оқади гўё. Баъзан хонандага жўр бўлиб кетаман, яйрайман. Баъзан эзиламан, йиғлайман...

Қўшиқ агар жозибадор, сержило оҳангларда таралса кишининг завқи жўшади. Беихтиёр ҳиром этгинг келади ҳам. Агар маҳзун, дилларни ўртовчи, ёдингга ўтган кунларни, ширин хотираларни солувчи, умрнинг бетакрор онларини эслатувчи қўшиқлар таралиб қолса, ўзингга қандайдир юпанч чораларини қидириб қоларкансан, киши. Дарвоқе, қўшиқ кимларгадир роҳат, ҳузур-ҳаловат, кимларгадир руҳий озиқ ва яна кимларгадир юпанч, ҳам сийловдир.

Кимга қанақа, билмадиму, хусусан менга қўшиқ юпанч ва сийловдек туюлади. Ҳа, қўшиқ тинглаб ўз-ўзимча овунаман. Бир пайтлар менга энг яқин ва азиз бўлган кишим айтгани каби қўшиқдан завқ олиб яшашга, ҳаётда ўрин топишга, яна ҳам муҳимроғи, тарбияланишга уринаман. «Қўшиқ кишини тарбиялайди. Қўшиқ тинглаб яшасангиз, ҳаётга бошқача қарай бошлайсиз...» — дер эди у.

Ҳақиқатан, бу гаплар ростга ўхшайди. Буни ҳаёт тажрибалари менга аён этдилар ва ҳамон тез-тез аён этиб турибдилар. Энг муҳими, мен қўшиқдай гўзал, ширин, тароватли, ажиб бир ҳис билан овунишга одатландим. Қўшиқ менга кўп нарса бермоқда.

Илгари мен қўшиқни шунчаки бир ҳавасга ёки беихтиёр тинглар эдим. Унинг сўз ва оҳангларига унчалик ҳам эътибор қилавермасдим. Энди эса тамоман ўзгачаман. Қўшиқнинг сўз ва оҳанглари диққатимда. Уларнинг мағзини чақаман, ўзимча хулосалар чиқараман, керакли озуқа оламан. Қисқаси, руҳим янгиланади, ҳис-туйғуларимда тозариш бўлади.

Лекин кўп ҳолларда қўшиқ тинглаб бўлгач, афсус-надоматлар чекаман ҳам. Ҳаёт мураккабликларига кўп бор дуч келаётганим, зиддиятлар қуршовида яшаётганим учунми, «Мен нега улғайдим ўзи? Нега эс танидим-а? Ахир, боликда ҳамма-ҳаммасидан узоқ эдим-ку! Қани ўша беғубор, маъсум болалик? Мен ҳаёт мураккабликларини нечун энди тушуняпман? Бу ҳис-туйғуларим, бу идрок эта олишларим илгарироқ қаерда эдилар?».. ва яна шунга ўхшаш чексиз саволлар қийнайверишади, қийнайверишади.

Ҳаммаси кеч тушунилди. Ҳаёт дарси ва сабоғи бўлмиш, қўшиқ аталмиш мўъжизавий куч сеҳрини кеч тушуняпман. Агар у бундан сал олдинроқ вужудимга «эс, ақл, тарбия» бўлиб сизиб кирганида эди, мен (ва сиз ҳам) бутунлай бошқача одам, бошқача олам бўлармидик?

Афсус... Энди бу ёғига ҳар кимнинг ўз йўли бор. Бировбировга халал бермайди, биров-бировнинг яшашига хўжайин ҳам эмас. Аммо шундайку-я, баъзида яшаш ортиқчалик қилиб, вужуд-вужудларинг қандайдир аламли, озорли ҳисдан қақшаб кетган маҳалларда ўша, икки ўртада қоврилаётган, юрагингнинг бир бурчида мудом яшаб қолаётган армонларга илтижо ҳам қилиб қоларкансан: «Кечир мени, қалбдаги армон...»

Армон ҳам бир қўшиқ. Ҳаммаси — дил туйғуларининг энг титроқ, ожиз қатламлари шунда мужассам. Буни фақат энг тоза қалб кишиларигина, энг кечиримли, энг ҳалол ва энг кучли, мардона кишиларгина, яна шунингдек, ўз севги-муҳаббатини юраги тўрисида авайлаб-асраётган, «Менинг муҳаббатим, сўзсиз бир қўшиқ!» дея атрофга мағрур боқаётган кишиларгина айта оладилар.

Маҳфуза НОРБОЕВА.

**Мусаввир устахонасида суҳбат*

ЯШАШДАН МАҚСАД

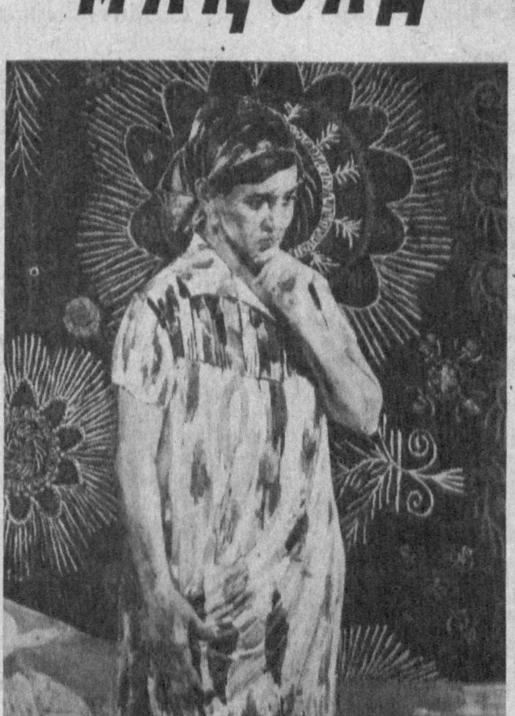

⊙ Инсон фарзанди дунёга келиб, ўсиб улғайиб, камолотга етиб борар экан, албатта, севикли халқига, она юртига ўздан нимадир қолдириш илинжида яшайди.

Бу орзу-умидлар эса, уни яна катта зафарлару ижодий юксалишлар сари етаклаб, унга ўзгача бир илҳом бахш этади.

Маннон Саидов... Кўринишидан ўрта бўйли, сочларига бироз оқ оралаган, кўзларидан ҳамиша қувноқлик ҳамда меҳр ёғилиб турувчи бу инсон ҳам ана шундай орзу-умидлар ила яшаётган ижодкордир.

Ҳозирги кунда Тошкент Давлат санъат олий билимгоҳининг мўйқалам кафедрасида ёшларга ўз касбининг сирлари ҳақида дарс бериб келаётган мусаввир, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби билан суҳбатимиз бошиданоқ қовуша қолди.

●

— Маннон ака, сиз ўз меҳнати самарасига, қолаверса ижод камолати юксакликларига эришган таниқли мўйқалам соҳибисиз. Шу меҳнатингиз сирлари билан ўртоқлашсангиз?...

— Инсон туғилиб, вояга етиб, улғайибдики меҳнат билан кун кечириб келади. Бизнинг яшаш мазмунимиз ҳам менимча шу меҳнат ва унинг ҳосилу меваси замирида ётгандай. Аслида меҳнатда ҳеч қандай сир йўқ. Лекин уни ташкил этиш, режалаштириш ва бажаришда ҳамма сирлар мавжуддек туюлади. Чунки ҳар қандай меҳнат ҳам инсон қўли, бутун вужуди ҳаракати ила вужудга келиб, бажарилади. Ана шу бажарилиш жараёни эса, биз инсонлардан меҳнатни моҳирона ташкил этиш ва режалаштиришни талаб қилади. Лекин биз инсонлардан оғирми-енгилми, шу меҳнат талаб қиладиган яна бир нарса борки, албатта биз бу талабга эътибор беришимиз лозим.

Бу қизиқиш, қобилият, чидам ва бардошдир. Биз ана шу тўртта талабни бутун характеру вужудимизда мужассам қила олсак ўйлайманки меҳнат қандай бўлишидан қатъи назар, уни албатта бажарамиз.

— Сиз кўплаб ажойиб асарлар яратгансиз, яратилаётган асар кўпроқ нималарга боғлиқ бўлиши лозим?

— Энди, бу саволга жавоб бериш учун анча гапириш керак. Лекин мен имконият даражасида қисқароқ гапириб бермоқчиман. Яратилаётган асар аввало маълум бир мавзуга бағишланади. Мавзу эса, ўз навбатида ўзи учун маълум бир муҳит ва муҳитни ташкил этган образларни талаб этади. Мисол учун, сиз бир дастгоҳ олдида турган тикувчи қизнинг суратини чизмоқчисиз. Уни сиз ёмонми, яхшими чизиб тамомладингиз ҳам дейлик. Ана шу қизнинг ташқи қиёфаси, руҳий олами, психологик ҳолати кўриниши жиҳатларини тасвирлаб, энди сиз образ ятардингиз. Мана шу нарсалар ўша яратилаётган асарингизда уйғунлаштириб, қориштириб, табиий, аниқ қилиб берилиши керак.

— Домла, биз кўпроқ талант, истеъдод туғма бўлади, деб гапириб келамиз. Шулар ҳақида ҳам фикрингиз?

— Биласизми, истеъдодни-ку-я инсон ўз меҳнат самараси ила яратиши мумкин. Бироқ, туғма талант бу Аллоҳ томонидан берилгандай. Бу борада жўяли фикр айтиш қийин. Аввало ҳаммага ҳам Аллоҳ шундай талантлардан тақдим этсин.

— Рассомчиликда бадиийлик ва лирика ҳақида ҳам тўхталсангиз.

— Ўз-ўзидан маълумки, ҳар бир яратилаётган асар албатта ижодкордан бадиийлик ва лирикани талаб этади. Фақат булар ўз ўлчов даражасида бўлиши лозим. Аввало яратилаётган асарнинг муҳити, кийим-кечак, ўта характерли қиёфа, тўлақонли ва мазмундор образлар, композицион яхлитлик, рангларнинг ифодали бўлиши, булар ҳаммаси санъаткордан ўз ўлчови даражасида ҳам бадиийликни, ҳам лирикани талаб қилади. Менимча буларсиз яратилаётган асарнинг томошабин учун ҳам қизиғи бўлмаса керак.

— Мана ҳозирги кунда касбингиз сирларидан ёшларга дарс бериб келаётибсиз. Ёшлар ҳақида фикрингиз?

— Ёшлар... албатта бизнинг келажагимиз.

Негадир кейинги вақтда шу келажагимиз бўлган ёшларда чидам, бардош, касбга муҳаббат, қизиқиш деган тушунчалар ёт бўлиб бормоқда. Катталарга ҳурмат, кичикка иззат, ота-оналарига меҳр-муҳаббат деган инсоний хусусиятлар йўқолиб бораётгандай. Аслида эл севадиган асарлар яратаман деган ёшлар рассомчилик ижодининг уч босқичини (агар уни шартли учга бўлсак) бажариши лозим: шу кун ва келажак талабига мос келадиган мавзу танлай билиши; шу мавзу асосида бир неча кўп вариантли эскизлар яратиши; яратилган кўп вариантли эскизлар асосида лирика ва бадиийликни кашф этишлари керак. Ана ўшанда ҳар бир бадиий асарда образнинг муҳитдаги ва унга кириб келишдаги тур ҳолатлари ва туйғулари яхши акс этиб, кучли мазмунли гармониялар ташкил топади. Бу эса асарнинг янада мазмунли чиқишида муҳим роль ўйнайди.

— Ушалмаётган орзу-умидларингиз ва келажак режаларингиз.

— Мен мана бир неча йилдирки шу Тошкент Давлат санъат олий билимгоҳида ишлаб келаман. Ҳозирги кунда бизнинг рассомлик факультети алоҳида олий билимгоҳ бўлиб чиқиш камолотига етиб қолган. Албатта бугунми-эртами алоҳида бўлиши керак. Бу давр талабидир. Агар биз Ўзбекистонимиз тарихини ёхуд келажагини, жумладан, маданияти, санъатини ва тарихини бутун жаҳон миқёсига олиб чиқамиз, десак албатта бу ишни кечиктирмай қилишимиз керак. Ана ўшанда бизнинг маданият ва санъатимиз гуркираб, гуллаб-яшнайди. Келажак режаларимга келсак, санъатсевар халқимга муносиб асарлар яратиш ва бўлғуси мўйқалам соҳибларини тайёрлаш.

— Илоҳим ҳамма орзуларингизга етинг.

Суҳбатдош Ҳасанбой САТТОРОВ.

СУРАТДА: Маннон Саидовнинг «Келинчак» асаридан кўчирма.

КЎРГАЗМАДА — ҲАЁТ ЛАҲЗАЛАРИ

УЗБЕК кино санъатининг мухлислари халқ артисти, Меҳнат Қаҳрамони, режиссёр ва оператор Малик Қаюмовни яхши билишади. Ҳужжатли киномизнинг оёққа туришидан бошлаб унинг олтин фондидан ўрин олган дурдоналарини яратишгача бўлган жараённи санъатимизнинг заҳматкаши ва фидойиси бўлган Малик акасиз асло тасаввур этиб бўлмайди.

Яқинда шаҳримиздаги «Нукус» кинотеатрида Ўзбекистон Республикаси кинофотофоноҳужжатлар Марказий давлат ҳужжатгоҳи томонидан Малик ака Қаюмов ижодига бағишланган кўргазма очилди. Кўргазмадан М. Қаюмовнинг 1940 йилдан 1985 йилгача бўлган даврдаги оператор сифатидаги ижодий йўли акс этган кўпгина фотоҳужжатлар ўрин олган.

Кўргазмага ташриф буюрган санъат ихлосмандлари М. Қаюмов яратган ҳужжатли фильмлардан айрим кадрлар, унинг Ҳиндистонга қилган сафари ҳақидаги фотосуратлар, шунингдек, устоз киночимизнинг иш устидаги ва ижодий учрашувлари муҳрланган фотосуратлар билан танишмоқдалар.

Дилбар ЗОКИРОВА.

СУРАТЛАРДА: Малик Қаюмов қизғин фаолият пайтида.

Муаллиф суратлари.

** Гул шайдолари*

НАФИС ВА МУАТТАР

Шаҳримиздаги 2-сут ишлаб чиқариш корхонасининг хизматчиси Ниғмон Азизов ҳам бошқалар каби кўп нарсага қизиқади. Аммо у айниқса эрта кўкламда ўз томорқасини чуқурроқ чопиб текислаб, яхшилаб ариқ олган ҳолда турли кўкатлар ва гул экишни яхши кўради. Бинобарин, табиатан оғир ва вазмин, кўнгилчан, феъли юмшоқ, 6 нафар фарзанднинг отаси бўлган бу ажойиб инсон доимо гўзалликка интилиб яшайди.

— Бу йил томорқамга 200 туп гул кўчати ўтқаздим, — дейди Ниғмон. — Кўчатлар орасига эса укроп, кашнич, барра пиёз сингари турли кўкатлар экдим. Чунки айни баҳорда, илиқ узди пайтларида кўкатларни овқатга солиб истеъмол қилсангиз бутун танангиз яйраб, дардингизга малҳам бўлади. Нега бу одам картошка, сабзи, помидор, бодринг каби сабзавотлар экмай гул ўстиряпти деб ўйлаётгандирсиз. Агар шундай деб ўйлаётган бўлсангиз ҳамма нарсадан ҳам гулни афзал кўраман дейман сизга. Тангрининг ўзи мени «сийлаган» эканми, фарзандларимнинг бари қиз. Энди ўзингиз айтинг: қайси қиз, қайси аёл гулга ошуфта эмас! Балки хонадонида ундан бўлак бошқа эркак зоти бўлмагани учун ҳам гул эккандир-да, дейишингиз мумкин. Йўқ, янглишасиз. Мен болалигимдан гул шайдосиман.

Бир воқеа сира ёдимдан кетмайди. Ўша кезлари мактаб ўқувчиси эдим. Бир куни мактабдан қайтаётиб қандайдир идоранинг боғига кирдим-да, кўзимга чиройли кўринган, бир атиргулни ўзиб олдим. Буни қоровул амаки кўриб турган экан, менга танбеҳ берди:

— Узиб нима қилардинг, шундай очилиб, қуёш нурида жилоланиб тургани яхши эмасми, ўғлим. Унинг нафислигини, ҳидининг муаттарлигини айтмайсанми! Гул кимга қувонч бағишламайди дейсан. Қара, йўқ, сен диққат билан қарагин: товланиб, қалбингда қандайдир илиқ ҳиссиётлар пайдо қиляптими? Пайдо қиляпти-а? Ҳа, шундай. Мен гулни бир илоҳий кучга ўхшатаман. Уни ҳар кўрганимда тўлқинланиб, болалик ва ёшлик йилларимни қўмсайман. Айниқса кеннойинг билан учрашувга чиққанда ҳаётимда илк бор унга гул тақдим этган дамларни эсласам вужудимни бир илиқ ҳиссиёт чулғайди. Яна бир нарсани қулоғингга қуйиб олгинки, гул инсонга ҳамиша бахт келтиради. Қўлингдаги гулни нобуд қилма. Уйингга борганингда уни идишга солиб, сув қуйиб қўй. Акс ҳолда сўлиб қолади.

— Халқимиз «Кўчат экиб, боғ ярат» деб бежиз айтмайди, — дейди кекса боғбон Ёқубжон Маҳкамов. — Мен ҳам кўчатлар ичида кўпроқ гул кўчатларини хуш кўраман. Шунинг учун ҳам қайси жойда боғбон бўлиб ишлаган бўлсам, ўша ерда асосий эътиборни гул экиб, уни парваришлашга қаратганман. Гул — сариштилик, гўзаллик ва нафосат рамзи. Шу боисдан томорқангизга мевали кўчат дарахтлари билан бир қаторда гул кўчатлари ҳам ўтқазсангиз айни муддао бўлур эди. Чунки гул кўп ишлов беришни талаб қилмайди. Кўчати бир оз шохлагандан сўнг тагини юмшатиб гўнг солсангиз барқ уриб ўсаверади. Шуни билингки, қалби пок ва феъли юмшоқ одамгина гулларга меҳр қўяди.

Илёс ЗАРИПОВ.

Муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ.

Ҳафталик кўрсатувлар

Душанба, 4. V

● ЎзТВ I

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Алдар Кўса». Мультфильм.
18.15 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Юлдуз тўла осмонда».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Яхшидан боғ қолади».
19.45 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади.
20.00 «Тилга эътибор».
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 «Жигаристонлик жигарбандлар». Видеофильм.
21.40 «Саҳна ва саҳна ортидан». Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқий театрига ташриф.
22.40 «Марияга аталган олмослар». Бадиий фильм.
23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 Болалар учун. «Совға».
19.00 «Ассалому алайкум» (такрор.).
20.00 «Лаҳза». Хабарлар.
20.10 «Билиб қўйган яхши».
20.25 «Ҳамшаҳарлар».
21.25 «Шарқ дурдоналари».
22.15 «Лаҳза». Хабарлар.

● «ОРБИТА IV»
I канал
Останкино

16.25 «Нима учун!». Телевизион публицистик ҳужжатли фильм.
17.20 Концерт.
17.30 «Тасвирдаги сурат». А. Горбунов.
18.05 «Янгроқ «Галеон». Телевизион бадиий фильм премьераси (Италия).
19.05 Е. Образцова концерти.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!

*

20.00 Янгиликлар.
20.20 Хоккей. Жаҳон чемпионати. Россия — Канада терма командалари. 2 ва 3-даврлар. Чехо-Словакиядан олиб кўрсатилади.
22.00 Катталар учун мультфильм.
22.10 «Супермодель-92».

*

23.00 Янгиликлар.
23.20 Кўрсатувлар тартиби.

● «ДУБЛЬ IV»
«Россия» канали

16.25 «Россия билан юзма-юз».
16.40 Садовое кольцо бўйлаб енгил атлетика эстафетаси.
16.55 Эълонлар.
17.00 Хабарлар.
17.20 Цирк томошалари. «Шошилинг, фақат битта томоша бўлади».
17.45 Рэй Чарльз. «Мусиқада 50 йил».
18.55 Спорт хабарлари.
19.10 Ҳужжатли панорама. «Оқим». Ҳужжатли фильм.
19.30 «Ҳар бир кун байрам».
19.40 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 39-серия.
20.55 Эълонлар.
21.00 Хабарлар.
21.25 «Бешинчи ғилдирак». Бадиий-публицистик кўрсатув.
22.20 Санкт-Петербург балети. Ёш балет артистлари концерти.
23.00 «Бешинчи ғилдирак» (давоми).
23.55 «Формула-1» классида автопойга бўйича жаҳон чемпионати. Испаниядан кўрсатилади.

Сешанба, 5. V

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 «Меҳрим туфайли». Муталибжон Зуҳриддинов куйлайди.
8.05 «Севгим менинг — андуҳим менинг». Бадиий фильм (Туркия — «Мосфильм» маҳсулоти).
9.35 «Ўзбекистон». Телевизион киножурнал.
9.55 Ўзбек тилини ўрганамиз.
10.25 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Тележарида».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Бир том остида». Мультфильм.
18.25 «Кичкинтой» устахонаси.
18.55 «Спортлото».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Халқ фаровонлиги йўлида». Тошкент маргарин заводи.
19.45 М. Қориёқубов номидаги Ўзбек Давлат филармонияси «Зарафшон» ашула ва рақс дастасининг концерти.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 «Ҳукумат тадбирлари».
21.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
22.30 «Хато қилишга ҳаққинг йўқ». Бадиий фильм.
23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

10.30 Ўқув кўрсатуви. Жуғрофия. Жуғрофий қобиқ.
11.00 «Мишка телепат». Телефильм.
11.30 «Браслет-2». Бадиий фильм.

* * *

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 Л. Делиб. «Коппелия». Ўзбекистон хореографик билим юрти ўқувчиларининг спектакли. 2—3-кўринишлар.
19.40 «Бизнинг интервью».
20.00 «Бу оқшомда» кўрсатуви саҳифаларидан.
21.30 «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»
I канал
Останкино

5.00 «Тонг».
7.30 Кўрсатувлар тартиби.
7.35 Мультфильмлар.
8.10 «Эспаньола» ансамбли чалади.
8.30 «Янгроқ «Галеон». Телевизион бадиий фильм.
9.35 Россияда хор қўшиқлари.
10.15 «Жигарбандингга яхшилик қил». Телефильм.

*

11.00 Янгиликлар.
11.20 Кўрсатувлар тартиби.
11.25 «Инсон институти».
12.05 Ритмик гимнастика.
12.35 «Фермата». Ахборот-мусиқий кўрсатув.
13.05 «Атайлаб». Мультфильм.
13.15 «Параолимпия ўйинлари-92».
13.55 «Ён дафтар».

*

14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.20 Кўрсатувлар тартиби.
14.25 «Нафақат спорт. Н. П. Старостин».
14.45 «Аэропортдаги воқеа». Телевизион бадиий фильм. 1-серия.
16.05 «Болалар мусиқий клуби».
16.45 «XX аср солдатлари урушга қарши» халқаро телемарафонига.

*

17.00 Янгиликлар.
17.20 Кўрсатувлар тартиби.
17.25 «НЭП».
17.55 Футбол шарҳи.
18.25 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Самодаги тўқнашув». Бадиий фильм.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!

*

20.00 Янгиликлар.
20.20 Кўрсатувлар тартиби.
20.25 Концерт.
20.40 «Янги студия» таништиради: «Матбуот клуби». Танаффус пайтида — 23.00 Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»
«Россия» канали

7.00 Хабарлар.
7.20 «Тилла шпора».
8.05 Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
8.35 Ишдан бўш пайтингизда. «Коллекционер».
8.50 Француз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
9.20 Болалар соати (француз тили дарси билан).
10.20 «Сиз яратган боғ».
10.50 «Мансаб алифбоси».
11.05 «Пилигрим».
11.50 Кундузги сеанс. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 39-серия.
12.40 «Деҳқонларга таaллуқли масала».

*

15.15 Янгиликлар.
15.30 «Болалик орзулари». Кўп серияли фильм премьераси (Франция). 1-серия.
15.50 «Рост» студияси.
16.20 Телефильм.
16.30 «Простор+».
17.00 Хабарлар.
17.20 Эълонлар.
17.25 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
17.40 Трансросэфир. «Ҳаракатдаги модель-1».
18.25 Криминал хабарлар.
18.40 «Губернатор». Россия Федерацияси халқ депутати Б. Немцов ҳақида очерк.
19.10 Ҳужжатли фильм.
19.20 «Ҳар бир кун байрам».
19.30 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 40-серия.
20.35 РИА ТВ ва Россия телевидениеси таништиради: «Уикенд Сингапурда».
20.55 Эълонлар.
21.00 Хабарлар.
21.20 Эълонлар.
21.25 РИА ТВ ва Россия телевидениеси таништиради: «Кўзгулар» ахборот-аналитик программаси.
21.55 Спорт олами «Жиллетт» нигоҳи билан.
22.25 «Ишчан чопар».
22.40 РИА ТВ ва Россия телевидениеси таништиради: «Жамоатчилик фикри».
22.50 Теннис шарҳи. Тай-брейк.
23.15 М. Волошин ва Коктебель.
23.25 «Табассум қил». Эстрада концерти.

Чоршанба, 6. V

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 «Қалбим наволари». Насиба Абдуллаева куйлайди.
7.55 «Эркакли уй». Бадиий фильм.
9.20 Араб тили.
9.50 «Ёшлик» студияси саволларингизга жавоб беради.
10.30 «Мактабгача тарбия масалалари».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Дўстлар». Мультфильм.
18.25 Тижорат канали. «Нурота яйловларида».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Рустам Ғоипов концерти.
20.10 «Бозор иқтисодиёти йўлида».
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 «Хотира». Ўзбекистон халқ шоири Ғафур Ғулом.
22.20 «Сўлим мавсум». Бадиий фильм.
24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
19.20 «Спринт».
19.40 «Санъат олами». Ўзбекистон мусаввирлари билан учрашув.
20.20 Гитара оҳанглари.
20.45 «Ишбилармонлар».
21.30 «Капитанга турмушга чиқ». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»
I канал
Останкино

5.00 «Тонг».
7.30 Кўрсатувлар тартиби.
7.35 Мультфильмлар.
8.20 «Болалар мусиқий клуби».
9.00 «Самодаги тўқнашув». Бадиий фильм.
10.15 Футбол шарҳи.
10.45 «Қандай қилиб муваффақиятга эришиш мумкин!».

*

11.00 Янгиликлар.
11.20 «Пи» белгиси билан.
12.10 Футбол. «Уэмбли йўлида».
13.10 «Ён дафтар».
13.15 «Телемикст».

*

14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.20 «Бугун ва ўша пайтларда».
14.50 «Аэропортдаги воқеа». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
16.05 «Рок-макс». «Небворт-90».

*

17.00 Янгиликлар.
17.20 Кўрсатувлар тартиби.
17.25 «Максима».
17.55 Мультфильм.
18.00 Режиссёр Г. Чухрай фильмлари. «Тиниқ осмон».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!

*

20.00 Янгиликлар.
20.35 Кўрсатувлар тартиби.
20.40 «Театр плюс ТВ».
21.45 «Фермата». Ахборот-мусиқий кўрсатув.
22.15 «Мавзу».

*

23.00 Янгиликлар.
23.20 Кўрсатувлар тартиби.
23.25 Спорт кўрсатуви.

● «ДУБЛЬ IV»
«Россия» канали

7.00 Хабарлар.
7.20 «Вариацияли мавзу».
8.05 Немис тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
8.35 Ишдан бўш пайтингизда. «Мушуклар — дўстимиз».
8.50 Немис тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
9.20 «Рост» студияси.
9.50 «Эртак ҳақида эртак». Болалар учун бадиий фильм.
10.20 «Губернатор».
10.50 Эстрада концерти.
11.50 Кундузги сеанс: «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 40-серия.
12.40 «Деҳқонларга таaллуқли масала».

*

15.00 Янгиликлар.
15.15 «Мансаб алифбоси».
15.30 «Вариацияли мавзу».
16.15 Христианлар учун кўрсатув.
16.45 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
17.00 Хабарлар.
17.20 Эълонлар.
17.25 Трансросэфир. «Узоқ Шарқ».
18.10 «Версия».
18.25 Парламент хабарномаси.
18.40 «Нота бене» студияси.
19.20 «Ҳар бир кун байрам».
19.30 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 41-серия.
20.20 «Репортёр». Телефильм.
20.50 Спорт хабарлари.
20.55 Эълонлар.
21.00 Хабарлар.
21.20 «Апокриф». Кўрсатувда Ф. Горенштейн, Д. Пригов, И. Чуйков иштирок этадилар. Кўрсатувни В. Ерофеев олиб боради.
22.40 Россиянинг телевизион театри. А. Николаи. «Капалакжон, капалак». Премьера.

Пайшанба, 7. V

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 «Рақс жозибаси». Дилором Шукуржонова.
8.00 «Ёшлик» студияси ва Афғон урушида қатнашган фахрийлар иттифоқи ҳамкорлигида «Уруш фахрийлари — тинчлик учун» мавзуида телемарафон.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Саҳий эртак». Мультфильм.
18.25 «Шоирлар — болаларга».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Алифбо сабоқлари».
19.55 «Иқтисод ва истиқлол».
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 «Ҳукумат тадбирлари».
21.30 «Санъат — дўстликка чорлайди». Ўзбекистон санъаткорларининг Туркия сафари ҳақида.
22.25 «Аршин мол-олон». Бадиий фильм.
23.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

Ўқув кўрсатувлари

10.30 Зоология. Ҳайвонот оламининг аҳамияти.
11.00 «Турнахон». Бадиий фильм.
12.25 «Олий таълим—янгиланиш йўлида».

* * *

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «XX аср солдатлари урушга қарши».
19.20 «Дўстлар даврасида».
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.10 «Бу оқшомда».
21.40 «Пульс». Хабарлар.
21.50 «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»
I канал
Останкино

5.00 «Тонг».
7.30 Кўрсатувлар тартиби.
7.35 Концерт.
8.15 Мультфильмлар.
8.40 С. Прокофьев. «Ромео ва Джульетта ҳақида қисса». Балет премьераси. Москва давлат классик балет театрининг спектакли.

*

10.40 Янгиликлар.
11.00 «XX аср солдатлари урушга қарши» халқаро телемарафони. (Танаффус пайтларида — 14.00, 16.00— Янгиликлар).
18.20 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Пани Мария». Бадиий фильм («Ленфильм»).
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар.

*

20.00 Янгиликлар.
20.20 «XX аср солдатлари урушга қарши» халқаро телемарафонининг давоми.

*

23.00 Янгиликлар.
23.35 Кўрсатувлар тартиби.
23.40 «XX аср солдатлари урушга қарши» халқаро телемарафонининг давоми.
01.00 Бильярд. Европа чемпионати.
01.30 «Оҳангли йўлка».

● «ДУБЛЬ IV»
«Россия» канали

7.00 Хабарлар.
7.20 «Мансаб алифбоси».
7.35 «К-2» таништиради. «Энранда — Америка».
8.05 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
8.35 Ишдан бўш пайтингизда. «Диққат, суратга олаяпман».
8.50 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
9.20 «Вариацияли мавзу».
10.05 Россиянинг телевизион театри. А. Николаи. «Капалакжон, капалак».
11.20 Педагогика ҳамма учун.
11.50 Кундузги сеанс. «Санта-Барбара» Кўп серияли бадиий телефильм. 41-серия.
12.40 «Деҳқонларга таaллуқли масала».

*

14.55 Янгиликлар.
15.10 «Телеассамблея».
15.50 «Ҳужжатли панорама».
16.10 «Менеджерлар мактаби».
16.40 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
16.55 Эълонлар.
17.00 Хабарлар.
17.20 Эълонлар.
17.25 «Жаноблар-ўртоқлар».
17.40 «Россия ва дунё».
18.15 «Хроно».
18.50 «Ҳар бир кун байрам».
19.00 «Бешинчи ғилдирак». Бадиий-публицистик кўрсатув.
20.00 «XX аср солдатлари урушга қарши» халқаро телемарафони.
21.00 Хабарлар.
21.20 Эълонлар.
21.30 Телемарафоннинг давоми.
22.30 «Бешинчи ғилдирак» (давоми).
23.20 «Россия билан юзма-юз».
23.35 Спорт бал рақслари халқаро танлови.

Жума 8. V

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 «Қувонч». Фильм-концерт.
7.50 «Аэлита, эркакларга суйкалма». Бадиий фильм.
9.15 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Нишона».
10.00 Турк тили.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Булутли йўлкаларда сайр», «Фил учун совға». Мультфильмлар.
18.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Иш билганга минг танга».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Биржа янгиликлари.
19.35 «Маърифатнома».
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 Ўзбекистон ва жаҳон ҳамжамияти.
21.35 «Сиҳат-саломатлик».
22.10 Ўзбекистон халқ артисти Отажон Худойшукуровнинг янги концерт дастури.
23.00 Футбол. Ўзбекистон миллий чемпионати. Олий лига. «Косонсойчи» (Косонсой) — «Нурафшон» (Бухоро). 2-тайм.
23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

АШХОБОД КЎРСАТАДИ

17.05 «Биз Қизилсуданмиз». Телефильм.
17.20 «Кичкинтойлар соғ бўлсин!».
17.50 «Тенгдошлар».
18.50 «Генерал Ёқуб Қулиев». Телефильм.
19.15 «Яхшилик қил».
20.00 Янгиликлар.
20.10 Кичкинтойлар, сизлар учун.
20.25 Эълонлар.
20.30 Кулги кечаси.
21.00 «Ватан». Ахборот мусиқий кўрсатуви.
22.00 «Анна пенди».
22.10 «Келин». Бадиий фильм.
23.25 «Учрашув». Фильм-концерт.
00.05 Янгиликлар.

● «ОРБИТА IV»
I канал
Останкино

5.00 «Тонг».
7.30 Кўрсатувлар тартиби.
7.35 Мультфильмлар.
8.10 «Арфанинг майин оҳанглари...». Фильм-концерт.
8.50 «Пани Мария». Бадиий фильм.
10.15 Ҳужжатли фильмлар.

*

11.00 Янгиликлар.
11.20 Кўрсатувлар тартиби.
11.25 «Саёҳатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан).
12.15 Волейбол. Жаҳон лигаси биринчилиги. Эркаклар. ХХР — МДҲ терма командалари. Хитойдан кўрсатилади.
13.15 «Ён дафтар».
13.20 «Бридж».
13.45 «Бизнес-класс».

*

14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.20 Кўрсатувлар тартиби.
14.25 «Аэропортдаги воқеа». Телевизион бадиий фильм. 3-серия.
15.40 «Қизлар, гап шу ерда қолсин...». Юқори синф ўқувчилари учун кўрсатув.
16.20 «Инсон ва қонун».

*

17.00 Янгиликлар.
17.20 Кўрсатувлар тартиби.
17.25 «Леннеберглик Эмиль». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 5-серия.
17.50 «Оқ отдаги чавандоз». Ҳужжатли-публицистик телефильм премьераси. Маршал Г. К. Жуков ҳақида («Свердловсктелефильм»).
18.50 «ВИД» таништиради: «Мўъжизалар майдони».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!

*

20.00 Янгиликлар.
20.20 Кўрсатувлар тартиби.
20.25 Концерт.
20.40 «ВИД» таништиради: «Музобоз», «Хит-конвейер», «Шоу-биржа». Танаффус пайтида — 23.00 Янгиликлар.
00.10 «Учиш кечиктирилди». Телевизион бадиий фильм.

● «ДУБЛЬ IV»
«Россия» канали

7.00 Хабарлар.
7.20 Ишбилармон кишилар даври.
8.20 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
8.50 Ишдан бўш пайтингизда. «Хонаки клуб».
9.05 Инглиз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
9.35 «Нота бене» студияси.
10.15 «Фарс-мажор».
10.45 Параллеллар. «Антонина».
11.10 Кундузги сеанс. «Хавфли рейс». Бадиий фильм.
12.35 «Деҳқонларга таaллуқли масала».

* * *

15.00 Янгиликлар.
15.15 «Биринчи тайм».
15.30 Трансросэфир: «Ҳаракатдаги модель-2». Россия шаҳарларидаги иқтисодий ислоҳот.
16.15 «Простор+».
16.45 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
17.00 Хабарлар.
17.20 Эълонлар.
17.25 «Очиқ дунё».
18.10 «М-трест».
18.25 «ЭКС» кўрсатуви. Криминал хабарлар экрани.
18.35 «Оқ қарға».
19.20 «Ҳар бир кун байрам».
19.30 Махсус тижорат хабарномаси.
19.40 Кичик мусиқий кечалар. «Россиянинг туғилган куни».
20.20 Парламент хабарномаси.
20.35 «Сафсаталар».
21.00 Хабарлар.
21.20 Эълонлар.
21.25 Спорт хабарлари.
21.30 «Одаматодан латифалар». «Артель» ҳамда Санкт-Петербург бирлашмасининг биргаликдаги кўрсатуви.

Шанба, 9. V

● ЎзТВ I

7.00 «Ассалому алайкум».

*

8.00 «Катта йўл». Бадиий фильм.
9.35 «Фидойилар». Зебо Ғаниева номидаги санъаткор аёллар дастаси.
10.15 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Мангулик». 9 май — Ғалаба кунига бағишланган видеоканал.

* * *

18.00 «Ғаройиб бочка». Мультфильм.
18.15 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Дала юмушлари».
19.40 «Ўзанини топар дарёлар». Адабий-публицистик кўрсатув.
20.30 «Туркистон» ахбороти.
21.00 «Ҳукумат тадбирлари».
21.30 «Дил номалари». Мусиқий кўрсатув.
22.30 «Белорус вокзали». Бадиий фильм.
00.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

БИШКЕК КЎРСАТАДИ

8.05 —12.00 Қирғизистон телевидениесининг болалар студияси намойиш этади. Программада: «Қирғизча сўзлашишни ўрганамиз», «Сенинг эртакларинг, кичкинтой», «Телеге теле саякат», «ТВнинг мейманканасида», «Биздин қолубуздан баари келет», мультфильмлар, «Дидаршоу».

* * *

16.05 «Солдат эртаги». Мультфильм.
16.20 «Эрта қайтган турналар». Бадиий фильм («Қирғизфильм», рус тилида).
17.50 Москва. Фашизмга қарши курашларда қурбон бўлганларнинг порлоқ хотираси. Бир дақиқалик сукунат.
18.02 «Ардагерлер катарда».
18.30 «Ала-Тоо».
18.50 «Бугун—Ғалаба байрами».
19.20 «Фахрийлар, Сизлар учун». Концерт.
19.45 «Саргайган каттар».
20.20 Ҳужжатли телефильм.
20.30 «Ала-Тоо».
20.50 И. Токолдошев. «Ак гул саткан адам». Телепостановка.
21.50 «Учрашувларимиз ёдингиздами!». Телефильм-концерт.

● «ОРБИТА IV»
I канал
Останкино

7.00 Мультфильмлар.
7.40 «Труба» радиоси. Дам олиш кўрсатуви.
8.10 «Ғолиблар».
9.10 «Янгра, гармонь!». Новосибирскдан кўрсатилади.
9.40 «Ҳамдўстлик» видеоканали.
10.55 Городки спорти. Улуғ Ватан уруши фахрийларининг Ғалаба кунига бағишланган мусобақалари.
11.25 «Ҳайвонот оламида».
12.05 «Виктор Астафьев билан уч учрашув». 2-кўрсатув — «Уруш».

*

12.55 Янгиликлар.
13.15 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
14.00 «Виктория». Солдат қўшиқлари фестивали.
16.15 «Кечки альбом».
16.45 Мультфильм.
17.00 Хоккей. Жаҳон чемпионати. Ярим финал. 1-давр. Чехо-Словакиядан олиб кўрсатилади.
17.50 Фашизмга қарши курашларда қурбон бўлганларнинг порлоқ хотираси. Бир дақиқалик сукунат.
18.02 Хоккей. Жаҳон чемпионати. Ярим финал. 2 ва 3-даврлар. Чехо-Словакиядан олиб кўрсатилади.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!

*

20.00 Янгиликлар.
20.20 Кўрсатувлар тартиби.
20.25 Хоккей. Жаҳон чемпионати. Ярим финал. Чехо-Словакиядан олиб кўрсатилади.

*

23.00 Янгиликлар.
23.35 Кўрсатувлар тартиби.
23.40 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Женя, Женечка ва «Катюша». Бадиий фильм («Мосфильм»).

● «ДУБЛЬ IV»
«Россия» канали

7.00 Хабарлар.
7.20 Ҳужжатли панорама. «Шундай мамлакат бор».
7.50 Миллий баскетбол уюшмасининг баскетбол шарҳи.
8.20 Мульти-пульти. «Винни Пух ва ҳамма, ҳамма, ҳаммаси...».
9.00 «03».
9.30 «Ҳужжатли панорама».
10.00 «Плюс ўн бир» видеоканали».
11.15 Такрорий фильмлар кинотеатри. «Икки жангчи». Бадиий фильм.

*

12.35—14.30
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

*

14.30 Тинчлик ғалабаси паради. Уруш ветеранлари, Россия, АҚШ, Германия, Италиялик оркестрларнинг байрам намойиши. Москванинг майдонлари ва кўчаларидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида—Хабарлар.
16.30 Мусаввир В. И. Шевченко ҳақида кўрсатув.
16.55 Эълонлар.
17.00 Хабарлар.

*

17.50 Фашизмга қарши курашларда қурбон бўлганларнинг порлоқ хотираси. Бир дақиқалик сукунат.
18.02 «Фортуна» телеканали. О. Бородина ва Д. Хворостовский.
18.25 «Пилигрим».
19.10 «Ҳар бир кун байрам».
19.20 «Ретро» студияси. Мусиқий кўрсатув. Кўрсатувни ҳажвчи адиб Д. Иванов олиб боради.
20.00 Ғалаба кунига бағишланган байрам концерти. Кремлнинг Съездлар саройидан олиб кўрсатилади.
20.55 Эълонлар.
21.00 Хабарлар.
21.20 Эълонлар.
21.25 «Женя, Женечка ва «Катюша». Бадиий фильм.
22.50 «К-2» таништиради: «Кинограф», «Абзац», «3 2, 1», «Кома». Бадиий фильм.

Якшанба, 10. V

● ЎзТВ I

7.00 «Субҳидам».
8.00 «Биргаликда куйлаймиз». «Олам гулга тўлаверсин» қўшиғи ўргатилади.
8.30 «Атака». Бадиий фильм.
10.00 Мактаб ўқувчилари учун. «Ўйла, изла, топ!».
11.15 «Экология». Телеальманах.
11.55 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Бир келиб кетинг қишлоғимизга».
12.40 Ёдномa. «Амир Темур даври маданияти».
13.45 «Аёл ҳақида сўз». Публицистик кўрсатув.

* * *

18.00 «Кичкинтой» студияси кўрсатади. «Қувноқлар даврасида».
18.30 «Наврўз» якунига бағишланган телевизион видеоканал.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Наврўз» телевизион видеоканалининг давоми.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Наврўз» телевизион видеоканалининг давоми.
24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ

9.00 «Сапеда». Мусиқий ахборот.
10.05 «Кобил кист». Болалар учун кўрсатув.
10.40 «Оқсуяк». Бадиий фильм.

* * *

18.00 «Сенинг, шошмай тур!». Мультфильм.
19.00 «Дастовез». Воҳид Собирий.
20.30 «Ахбор».
20.45 «Телетомошабин ҳамроҳи».
22.15 «Оқсуяк». Бадиий фильм.
23.45 Футбол. Тожикистоннинг миллий чемпионати. «Помир» — «Вахш». 2-тайм.

● «ОРБИТА IV»
I канал
Останкино

6.00 «Руҳни чиниқтириш».
7.00 Ритмик гимнастика.
7.30 «Спортлото» тиражи.
7.40 Мультфильм.
8.00 «Эрта саҳарлаб».
8.40 «Тонг юлдузи».
9.30 «Ота изи». Телефильм премьераси (Германия).
10.45 Ҳужжатли фильм.
10.55 «Саёҳатчилар клуби».
11.45 Киноҳақиқатми!. «Урушдан сўнг кеч соат олтида». Бадиий фильм («Мосфильм», 1944 йил).

*

14.00 Янгиликлар.
14.20 «Панорама».
15.00 «Уолт Дисней таништиради...».
15.50 Хоккей. Жаҳон чемпионати. 3-ўрин учун матч. Чехо-Словакиядан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтларида — (16.40) Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
17.25 «Телепоция».
18.30 Л. Бетховеннинг 14-«Ойдин» сонатасини Р. Керер ижро этади.
18.50 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари «Бартоломью» (Шотландия).
18.55 «Бенуа рақс соврини».

*

21.00 «Якунлар».
21.45 Кўрсатувлар тартиби.
21.50 Хоккей. Жаҳон чемпионати. Финал. Чехо-Словакиядан олиб кўрсатилади.
24.00 «Май ойи эди». Телевизион бадиий фильм.

● «ДУБЛЬ IV»
«Россия» канали

7.00 Хабарлар.
7.20 Миллий баскетбол уюшмаси профессионаллари ўртасида баскетбол бўйича жаҳон чемпионати.
8.20 Дунё миқёсидаги синф. Москва — Нью-Йорк телекўприги.
9.20 «Хоҳ ишонинг...».
9.50 «Суперкитоб» Мультфильм. 11-серия.

*

10.15—12.55
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

*

12.55 Кундузги сеанс. «Гўзал Василиса». Бадиий фильм.
14.25 «Ҳайвонот оламида».
15.25 «ТВ-совчи».
15.30 «Вариацияли мавзу». Пётр Лешченко номли рус қўшиқлари клуби таништиради.
16.00 «Маски-шоу».
16.30 «Афсунгарлар». Кўп серияли телевизион бадиий телефильм премьераси. 10-фильм.
17.00 Хабарлар.
17.20 Эълонлар.
17.25 «Рок-кафе».
17.55 Футбол. МДҲ кубогининг финали. МАСК— «Спартак» (Москва). Москвадан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — Ҳужжатли фильм.
19.50 «Ҳар бир кун байрам».
20.00 «XVIII аср рус ҳайкалтарошлиги портрети».
20.55 Эълонлар.
21.00 Хабарлар.
21.20 «Йўллардаги текширув». Бадиий фильм.
23.00 Евровидение қўшиқлар танлови. Швециядан кўрсатилади.

«Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз» ҳафтаномасининг 30 апрель сонидан олинди.

Ўрта Осиё кабеллар ишлаб чиқариш бирлашмаси ижарачилар кенгаши ва касаба уюшмаси комитети бирлашманинг «Светочь» савдо ширкати раиси

Зиёвиддин НИЗОМОВнинг

бевақт вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар ва марҳумнинг оила аъзоларига ҳамдардлик изҳор этадилар.

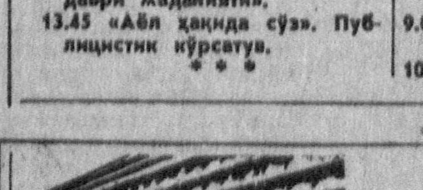

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000. ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича — 33-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарларидаги аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

54.624 нусхада чоп этилади. Нашр кўрсаткичи 64690. Босмага бериш вақти 11.30; Босмага берилди: 11.30. Буюртма Г—134. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10